ОБЩИНА АРДИНО
ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Проект

П Р О Г Р А М А

ЗА

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ (ПУО)

НА ОБЩИНА АРДИНО

ЗА ПЕРИОДА 2018 – 2020 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

	Списък на съкращенията.	4
	Списък на таблиците.	6
	Списък на фигурите.	6
1.	Въведение	7
1.1.	Обхват на програмата	8
1.2.	Основни цели на програмата	10
1.3.	Принципи за управление на отпадъците	10
1.4.	Йерархия на управлението на отпадъците	12
1.5.	Нормативна уредба	14
1.6.	Отпадъци в обхвата на програмата	25
1.7.	Обща характеристика на Община Ардино	25
2.	Анализ на състоянието и прогнози за бъдещето развитие в управлението на отпадъците	33
2.1.	Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста и правата и задълженията на общините по управление на отпадъците	33
2.2.	Анализ на отпадъците	34
2.3.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	40
2.4.	Анализ на институционалния капацитет	45
2.5.	Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване	47
2.6.	Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците; планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	47
2.7.	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	49
2.8.	Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците	51
3.	SWOT анализ	52

4.	Цели на програмата за управление на отпадъците 2018 – 2020 год.	54
5.	План за действие с подпрограми и мерки за постигането им.	56
5.1.	Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъците	56
5.2.	Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	64
5.3.	Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците	70
5.4.	Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	74
5.5.	Подпрограма с мерки за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ	77
5.6.	Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците	79
5.7.	Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	84
6.	Координация с други общински и регионални планове и програми	88
7.	Система за наблюдение , контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците	89
7.1.	Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	89
7.2.	Отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците	91
7.3.	Процедура за актуализация на програмата	92

Списък на съкращенията

МОСВ	Министерство на околната среда и водите
ОА	Общинска администрация
БО	Битови отпадъци
ГД „ ГРАО“	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ГД „ПБЗН“	Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВСК	Държавен ветеринарно-санитарен контрол
ДР	Допълнителни разпоредби
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕАСТ	Европейската асоциация за свободна търговия
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗСПЗЗ	Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителната агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КМ	Километри
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствена организация
НППОО	Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците (за периода 2014-2020 год.)
НСИ	Национален статистически институт

НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда
ОДМВР	Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи
ОИСР	Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
ОО	Опасни отпадъци
ООП	Организация по оползотворяване
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда"
ОПР	Общински план за развитие
ОПУО	Общинска програма за управление на отпадъците
ОУП(О)	Общ устройствен план (на община)
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСБ/ПСТ	От англ.: вещества, съдържащи полихлорирани бифенили (PCBs) и/или полихлорирани терфенили (PCTs)
ПСО	Претоварна станция за отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РДВР	Регионална дирекция на вътрешните работи
РДНСК	Регионална дирекция национален строителен контрол
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РПУ	Районно полицейско управление
РСУО	Регионална система/сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
СЦ	Стратегически цели
ТБО	Твърд битов отпадък
УО	Управление на отпадъците
ЮЗРП	Югозападен район за планиране

Списък на таблиците

Табл.1.1. Население по постоянен адрес в Община Ардино	27
Табл.1.2.Общо годишно количество на битовите отпадъци в Община Ардино	34
Табл. 2.1. Морфологичен състав на битовите отпадъци за населените места на територията на община Ардино	35
Табл. 2.2. Морфологичен състав на битовите отпадъци за град Ардино	35
Табл. 2.3. Дейности по събиране и транспортиране на ТБО в Община Ардино	42
Табл. 2.4. Приходи от такса битови отпадъци за периода 2015-2018 г.	49
Табл. 2.5. Разходи за управление на отпадъците, осъществени от Община Ардино за периода 2016-2018 год.	49
Табл. 5.1. Изисквания за влагане на рециклирани строителни материали	75

Списък на фигурите

Фиг. 3.1. SWOT анализ на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Ардино

1.ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Ардино за периода 2018-2020 г.** (или Общинска програма за управление на отпадъците /ОПУО/) е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ (обн.ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (приет с Решение № 831/22.12.2014 г. на МС) и Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на министъра на околната среда и водите.

Тя се изготвя и във връзка със следните настъпили промени:

- изтичане периода на действие на съществуващата Програма за управление на дейностите по отпадъци на Община Ардино;
- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. декември 2014 г. нов четвърти Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Мерките предвидени в настоящата Програма имат за цел да очертаят действията, които Община Ардино ще предприеме, за да приложи нововъведените законодателни изисквания. Предложени са, както законодателни промени в общинската уредба, така и необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото им прилагане и упражняването на дейности за контрол и мониторинг на изпълнението.

Чрез Програмата е заложено постигането на три основни цели:

- да се гарантира, местната регулаторна рамка за управление на отпадъците в общината осигурява ефективна законодателна база, за да се отговори на европейските и националните изисквания за управление на отпадъците;
- да се изгради административна структура, способна да отговори на новите предизвикателства;
- да се очертае рамката за поетапното въвеждане на модерна, интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците.

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците, отчетено е обстоятелството, че Община Ардино е член на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Кърджали, в което участват общините Кърджали, Момчилград, Крумовград, Кирково, Джебел, Черноочене.

Въз основа на това са определени целите и мерките за достигане на целите на програмата за периода 2018-2020 г.

ОПУО Ардино се явява неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от ЗУО и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 год.

ОПУО Ардино се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз /ЕС/.

ОПУО Ардино обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Предвид препоръките в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД 211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите, настоящата програма има следната структура и съдържание.

1. Въведение.
2. Анализ на състоянието и прогнози за бъдещо развитие в управлението на отпадъците.
3. SWOT анализ.
4. Цели на програмата за управление на отпадъците.
5. План за действие с подпрограми с мерки за постигането им.

- Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т. ч. за биоотпадъците;
- Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Подпрограма с мерки за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ;
- Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците;
- Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

6. Координация с други общински и регионални планове и програми.
7. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.
8. Приложения.

1.1. Обхват на програмата.

ГЕОГРАФСКО ПОКРИТИЕ

Настоящата програма се отнася за цялата територия на Община Ардино.

ВРЕМЕВИ ХОРИЗОНТ

Програмата е разработена за периода 2018-2020 год. Крайният срок на Програмата съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020 год., периода на програмиране и ползване на Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 год. и крайния срок на „Европа 2020: Националната програма за реформи".

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление и настъпилите промени в националното законодателство, Програмата включва:

- Анализ на състоянието и прогноза за вида, количествата и източниците на отпадъците, образувани на територията на общината, както и за отпадъците;
- Съществуващи схеми за събиране на отпадъци и основни инсталации и съоръжения за обезвреждане и оползотворяване, включително всякакви специални договорености за отработени масла, опасни отпадъци или потоци от отпадъци, за които са регламентирани изисквания в ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;
- Оценка на необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции;
- Информация за критериите, използвани за определяне на местоположението и капацитета на основните инсталации и съоръжения за обезвреждане или оползотворяване на отпадъци, които се предвижда да бъдат изградени;
- Общи политики за управление на отпадъците, включително предвидени технологии и методи за управление на отпадъците, и специфични политики към определени групи отпадъци, които изискват специално управление;
- Мерки за насърчаване на рециклирането чрез въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъци;
- Организационни аспекти, свързани с управлението на отпадъци, включително описание на разпределението на отговорностите между общинските и регионални изпълнителни органи, физическите и юридическите лица, които осъществяват управлението на отпадъците;
- Мерки за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в т. ч. мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;
- Мерки за прилагане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост или към специфични групи от потребители;
- Цели, етапите и срокове за тяхното постигане;
- Координация с други планове и програми, имащи връзка с дейността;
- Системи за отчет и контрол на изпълнението;
- Система за оценка на резултатите и за актуализация на Програмата.

1.2. Основни цели на програмата.

Генерална цел на Програмата е: Екологосъобразно управление на отпадъците, формирани на територията на община Ардино

Успешното изпълнение на Програмата ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

Основните цели на Програмата са:

- Предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията за разделното събиране и транспортиране на битовите, строителните и биоразградимите отпадъци;
- Създаване на система за предварително третиране на отпадъци преди тяхното депониране на регионално ниво;
- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
- Предотвратяване на възникването и почистване на нерегламентирани замърсявания с отпадъци;
- Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво и ускоряване на прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците;
- Участие на обществеността;
- Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство;
- Въвеждане на зелени обществени поръчки - включване на критерии в обществените поръчки, с които се дава приоритет на закупуването на стоки и услуги, които допринасят за създаването на пазар за продукти от рециклиране и за насърчаване предотвратяването на отпадъци;
- Повишаване на качеството (подобряване на параметрите честота на извозване, брой индивидуални съдове, брой контейнери на жител) и увеличаване на ефективността (по-висока степен на уплътняване) на услугите по събиране на отпадъци и включването на нови услуги във връзка с ново въведените задължения на кметовете на общини.

1.3. Принципи за управление на отпадъците.

Основните принципи, за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Република България е страна, общата европейска и национална политики в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националния план за управление на отпадъците:

- **„Устойчиво развитие"** - използване на природите ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.

- "**Предотвратяване"** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато,където това е възможно.
- **"Отговорност на производителя"** и **"Замърсителят плаща"** - лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висок степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- **"Превантивност"** - потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- **"Близост"** - отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- **"Самодостатъчност"** - отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на общността.
- **„Участие на обществеността"** - съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците.

Принципът „**Замърсителят плаща"** е включен в Договора за създаване на Европейската общност (чл. 174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът "**Разширена отговорност на производителя**" /РОП/ е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие /ОИСР/ определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

1.4. Йерархия на управлението на отпадъците.

Рамковата директива за отпадъците /РДО/ въвежда нова йерархия на управлението на отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците от страните-членки гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

„Предотвратяването" на отпадъци е определено в Директивата като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- генерираното количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);

- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

„Подготовка за повторна употреба" включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели и др., които след като са поправени се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

„**Рециклиране**" - Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не само):

- рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдиране или формоване, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите. Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

„**Друго оползотворяване**" е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване" съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

„**Обезвреждане"** - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна

ефективност R1 в приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

1.5. Нормативна уредба.

Законът за опазване на околната среда /ЗООС/, Законът за управление на отпадъците /ЗУО/ и Законът за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, заедно със съответните подзаконови нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България. Съществуват и други закони и подзаконови нормативни актове, които оказват влияние върху развитието на сектор „Управление на отпадъците", като по-важните от тях са споменати в този раздел от Програмата.

1.5.1. Национално законодателство, свързано с управление на отпадъците.

ЗАКОН ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за защита на компонентите на околната среда - като например "устойчиво развитие", "предимство на предотвратяване пред обезвреждане", "замърсителят плаща" и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на Екологична оценка /ЕО/, Оценка за въздействието върху околната среда /ОВОС/ и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

ЗУО въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща", „разширена отговорност на производителя" и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци,-урежда подхода за „край на отпадъка" и „странични продукти", определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

КЛЮЧОВИ РАЗПОРЕДБИ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЗУО

Количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса

и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

- до 1 януари 2018 год. - най-малко 40% от общото им тегло,
- до 1 януари 2020 год. - най-малко 50% от общото им тегло.

Въвеждат се изисквания, най-късно до края на 2020 год. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 год.

Въвеждат се поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

- до 1 януари 2018 год. - най-малко 55% от общото тегло на отпадъците,
- до 1 януари 2020 год. - най-малко 70% от общото тегло на отпадъците.

Кметовете на общини трябва да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

Въвеждат се детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Въвеждат се икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

ПОДЗАКОНОВИ НАЦИОНАЛНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ КЪМ ЗУО

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:

- към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;
- за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци;
- за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- към инсталации, произвеждащи титанов диоксид.

Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:

- за утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;

- за строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали;
- две отделни наредби за третиране и за разделно събиране на биологични отпадъци;
- за опаковки и отпадъци от опаковки;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/;
- излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/;
- за отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори
- за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- за автомобилни гуми;
- отпадъци от лечебните и здравните заведения.

Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:

- за отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци;
- за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, гуми, опаковки, масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, полимерни торбички);
- за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци.

Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:

- за класификацията на отпадъците;
- за предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците.

ПОДЗАКОНОВИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЗУО

- Наредба № 7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн. ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 год.);
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 год. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 год.);
- Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 год. (обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 год.);
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277 от 5.11.2012 год. (обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 год., в сила от 13.11.2012 год.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 1999 год., ДВ, бр.29/1999 год.);
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн. ДВ, бр. 85/06.11.2012 год., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 год.);
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 год.);
- Наредба № 2 за класификация на отпадъците (издадена от Министъра

на околната среда и водите и Министъра на здравеопазването, обн. ДВ, бр. 66 от 2014 год.);

• Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 год.);

• Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от Министъра на околната среда и водите, Министъра на регионалното развитие и благоустройството, Министъра на земеделието и горите и Министъра на здравеопазването, обн. ДВ бр. 81 от 17.09.2004 год.);

• Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от Министъра на околната среда и водите, обн. ДВ бр. 80 от 13.09.2013 год., в сила от 13.09.2013 год.);

• Наредба № 1 от 2014 год. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн. ДВ бр. 51 от 2014 год.);

• Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 год., обн. ДВ бр. 7 от 25.01.2013 год., в сила от 25.01.2013 год., изм. и доп. бр. 95 от 1.11.2013 год., в сила от 1.11.2013 год.);

• Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 339 от 14.12.2004 год., обн. ДВ бр. 112 от 23.12.2004 год.);

• Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 год., обн. ДВ бр. 2 от 08.01.2013 год.);

• Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 год., обн. ДВ бр. 2 от 08.01.2013 год.);

• Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (приета с ПМС № 50 от 9.03.2006 год., обн. ДВ бр. 24 от 21.03.2006 год.);

• Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 год., обн. ДВ бр. 100 от 19.11.2013 год., в сила от 01.01.2014 год.);

• Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 год., обн. ДВ бр. 73 от 25.09.2012 год.);

• Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 76 от 31.03.2011 год., обн. ДВ бр. 29 от 08.04.2011 год.).

ЗАКОН ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ И ТАКСИ /ЗМДТ/

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е "такса битови отпадъци", която се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност (чл. 66 от ЗМДТ).

Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци: контейнери,

кофи и други; Събиране и транспортиране на битовите отпадъци до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; Почистване на улиците, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

ЗАКОН ЗА УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА /ЗУТ/

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и забавяния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален Подробен устройствен план /ПУП/, дори ако теренът е определен с Общ устройствен план /ОУП/ или ПУП за промишлени цели, т.е. неясен остава въпросът защо на терени, определени с устройствен план като промишлени, на които могат да се изграждат енергийни, химически, металургични и други подобни обекти, могат да стартират проекти за отпадъци, например компостираща или сепарираща инсталация, но след провеждане на процедура за нов ПУП. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория - с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

- оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;
- премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;
- в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране;
- на фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато:

- липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл. 60 от ЗУО;

- не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 ГОД. /НПУО/

НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор "Отпадъци" и съдържа ключови цели, за постигането на които са предвидени програми от мерки.

Дефинирани са мерки за постигане на ключови цели по отношение на следните видове отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);
- Отработени масла;
- Гуми;
- Негодни за употреба батерии и акумулатори;
- Биологични отпадъци;
- Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата;
- Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло;
- Строителни отпадъци.

НАЦИОНАЛНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА ПОЕТАПНО НАМАЛЯВАНЕ НА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ, ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ДЕПОНИРАНЕ 2010-2020 ГОД.

В него са предвидени мерки за намаляване на:

- "зелени" битови отпадъци;
- намаляване на хартиени и картонени отпадъци;
- намаляване на биоразградимите битови отпадъци;
- третиране на разделно събрани биоразградими битови отпадъци;
- създаване на пазар на компост;
- намаляване на биоразградимите фракции в смесените битови отпадъци;
- минимизиране на депонираните утайки.

НАЦИОНАЛЕН СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ОТ СТРОИТЕЛСТВОТО И РАЗРУШАВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2011 -2020 ГОД.

В него са въведени икономически механизми за насърчаване на рециклирането на строителни отпадъци и законодателни механизми за осигуряване изпълнението на целите за рециклиране от страна на възложителите на строителство или разрушаване чрез процедурите за издаване на разрешение за строеж и разрешение за въвеждане в експлоатация на строителен обект.

1.5.2. НОРМАТИВНА БАЗА НА ОБЩИНА АРДИНО.

- Наредба за управление на отпадъците на Община Ардино (приета с Решение № 129 от 28.06.2016 год. на Общински съвет Ардино);
- Програма за опазване на околната среда;
- Общ устройствен план на Община Ардино (приета с Решение № 319 от 24.11.2017 г. на Общински съвет Ардино);

- План за развитие на Община Ардино 2014-2020 г.;
- Интегриран план за обновяване на град Ардино 2014-2020 г.;
- Стратегия за опазване на културното наследство в община Ардино 2017-2021 г.;
- Програма за развитие на туризма в община Ардино 2017-2020 г.

1.5.3. ЗАКОНОДАТЕЛСТВО НА ЕС ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ. ОБХВАТ И СТРУКТУРА.

От приемането на първата рамкова Директива за отпадъците 75/442/ССС през 1975 год., европейското законодателство в сектора има огромно развитие.

Понастоящем законодателството на Общността включва три категории законодателни актове:

- Рамково законодателство: Директива 2008/98/СО на Европейския парламент и на Съвета от 19.11.2008 год. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци;
- Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС (относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци) и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26.04.1999 год. относно депонирането на отпадъци;
- Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6.09.2006 год. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20.12.1994 год. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18.09.2000 год. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;

Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16.09.1996 год. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12.06.1986 год. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20.02.1978 год. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

В допълнение на посочените директиви за специфични отпадъчни потоци са приети и редица съпътстващи към тях директиви и решения на ЕС, въвеждащи специфични технически изисквания и правила.

РАМКОВА ДИРЕКТИВА ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

РДО е одобрена през 2008 год. и освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- до 2014 год. страните-членки да разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци;

- най-късно до 2015 год. да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло;
- до 2020 год. да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци;
- до 2020 год. да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради;
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване" и „обезвреждане" на отпадъци;
- въвежда „разширена отговорност на производителя" като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита напълно и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл, включително тяхната поправка, повторна употреба, разглобяване и рециклиране, без да се възпрепятства свободното движение на стоки на вътрешния пазар.

ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ТРАНСГРАНИЧЕН ПРЕВОЗ

Регламент (ЕО) № 1013/2006 въвежда изисквания към лицата, които извършват трансграничен превоз, да модифицират или да предоставят информация пред компетентните власти в страните-членки при трансграничен превоз на отпадъци и да предоставят финансови гаранции, покриващи риска от превоза. Регламентът предоставя на страните- членки възможност да ограничат в определени случаи вноса на отпадъци и изисква компетентните органи да осъществяват контрол и налагат подходящи санкции при установяване на нелегален превоз. Регламентът забранява износ на отпадъци за обезвреждане извън ЕС, с изключение на износ за страните от Европейската асоциация за свободна търговия /ЕАСТ/ - Исландия, Норвегия, Лихтенщайн, Швейцария, когато са и страни по Базелската конвенция.

ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО ОПЕРАЦИИ ПО ТРЕТИРАНЕ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Две директиви въвеждат технически и други изисквания към съоръжения за отпадъци и към тяхната експлоатация:

- Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС относно инсталациите за изгаряне и съвместно изгаряне на отпадъци;
- Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

Директивата за депониране въвежда и ограничения за депониране на биоразградими отпадъци: поетапно до 2016 год. количеството на биоразградими отпадъци, които се депонират да се редуцира през 2016 год. до 35% от количеството през 1995 год. За няколко от новите страни-членки, включително и за България, този срок е до 2020 год. Директивата забранява депонирането на гуми, течности и експлозиви.

ИЗИСКВАНИЯ ОТНОСНО СПЕЦИФИЧНИ ПОТОЦИ ОТПАДЪЦИ

Количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване са въведени в четирите европейски директиви относно: отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори.

Специфичните изисквания относно други потоци отпадъци;вещества, съдържащи полихлорирани бифенили (PCBs) и/или полихлорирани терфенили (PCTs) /ПСБ/ПСТ/; утайки от ПСОВ и отпадъци от производство на титанов диоксид са регламентирани в две отделни директиви. С оглед опростяване на законодателството, изискванията относно разделното събиране, когато е възможно регенерирането и обезвреждане на отработените масла, се включиха в РДО, която отмени стара европейска директива.

СТРАТЕГИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ОТНОСНО БЪДЕЩОТО УПРАВЛЕНИЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

В изпълнение на 6-та Програма за действие в областта на околната среда (2001 -2010 год.), "Околна среда 2010: Нашето бъдеще, нашият избор", в края на 2005 год. ЕК прие *„ Тематична стратегия за предотвратяване на образуването и рециклиране на отпадъците".* Стратегията посочва подхода за постигане на по-добро европейско законодателство в сектора на отпадъците, постави акцент върху нови подходи и начерта мерки относно по- пълното прилагане на съществуващото законодателство.

Стратегията изиграва значима роля в политиката за развитие на сектора. В резултат на прилагането й, значителен прогрес беше достигнат в редица направления, в т.ч. опростяване на законодателството, установяване на ключови концепции в йерархията на отпадъците и жизнения цикъл, фокусира изисквания относно предотвратяването на отпадъците, прие се пакет от нови европейски цели за разделно събиране и рециклиране на отпадъците.

ПЪТНАТА КАРТА ЗА ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ В ЕВРОПА

Приета е от Европейската комисия /ЕК/ през м. септември 2011 год. в изпълнение на една от водещите инициативи от Стратегията „Европа 2020". Пътната карта е в основата на политиката на ЕС и на страните-членки на ЕС за устойчиво развитие. Фокусът е върху икономика, която да произвежда повече с по-малко суровини, като така се постига по- висока стойност с по-малко материали, а въздействието върху околната среда се свежда до минимум. С помощта на пътната карта се набелязват целите по този път и се посочват дейностите, необходими за постигането на устойчив растеж, основан на ефективността на ресурсите.

Основна цел по отношение на отпадъците, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е:

„До 2020 год. отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до нерециклируеми материали, депонирането практически ще е премахнато".

Документът предвижда ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.:

- Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на рециклирани материали посредством икономически инструменти;
- Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци през 2014 год.;
- Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците, съгласно Рамковата директива за отпадъците, напр. приоритет имат проектите за рециклиране над депата за отпадъци през 2012—2013 год.;
- Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците през 2013—2014 год.;
- Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза (инициатива „Хоризонт 2020" на ЕС) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране.

Страните-членки трябва да предприемат следните мерки:

- Да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително минималните цели;
- Да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности към най- важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато);
- Да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци (2013 год.), като се има предвид поставената цел в Пътната карта до 2020 год. изхвърлянето на годни за консумация храни в ЕС да бъде намалено наполовина.

ОБЩАТА ПРОГРАМА НА ЕС ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА ДО 2020 ГОД. „БЛАГОДЕНСТВИЕ В РАМКИТЕ НА НАШАТА ПЛАНЕТА“

Програмата е одобрена през м. ноември 2013 год. Един от основните тематични приоритети в тази седма по ред

Програма на Общността за действия за околната среда е:

„Превръщане на Съюза в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика"

Подчертава се, че съществува и значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците в Съюза, за да се използват по-добре ресурсите, да се разкрият нови пазари, да се създадат нови работни места и да се намали зависимостта от вноса на суровини, като същевременно се понижат въздействията върху околната среда.

Констатира се, че през 2011 год. средното количество отпадъци на глава от населението в Съюза е достигнало 503 кг., като варира от 298 до 718 кг. в отделните страни-членки. Средно, само 40% от твърдите отпадъци са подготвени за повторна употреба или се рециклират, докато някои страни-

членки постигат 70%, показвайки как отпадъците могат да се използват като един от основните ресурси на ЕС. В същото време много страни-членки депонират над 75% от своите битови отпадъци.

С цел, Съюзът да се превърне в ресурсно ефективна, екологична и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, със Седмата Програма за действие по околна среда се гарантира, че не по-късно от 2020 год., отпадъците ще се управляват безопасно като ресурс и за да се предотврати вредата за здравето и околната среда, абсолютното генериране на отпадъци и генерираните отпадъци на глава от населението ще намаляват и депонирането ще е ограничено до остатъчните отпадъци. Това ще включва прилагане на йерархията на отпадъците в съответствие с РДО и ефективното използване на пазарни инструменти и мерки, за да се гарантира, че:

- депонирането е ограничено до остатъчните отпадъци (т.е. тези, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване);
- енергията се оползотворява само от материали, които не подлежат на рециклиране, като се вземат предвид разпоредбите на член 4, параграф 2 от РДО;
- рециклираните отпадъци се използват като основен и надежден източник на суровини за Съюза чрез разработването на нетоксични цикли на материалите;
- опасните отпадъци се управляват безопасно и генерирането им е намалено;
- незаконните превози на отпадъци са премахнати с подкрепата на строг мониторинг;
- намаляване на хранителните отпадъци.

Предвижда се извършване на прегледи на съществуващото законодателство в областта на продуктите и отпадъците, включително преглед на основните цели на ключовите директиви за отпадъците, въз основа на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите, с цел напредък към постигането на кръгова икономика, и премахване на пречките на вътрешния пазар пред дейности по екологосъобразното рециклиране в Съюза.

ЗЕЛЕНА КНИГА ЗА ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ ОТНОСНО ПЛАСТМАСОВИТЕ ОТПАДЪЦИ В ОКОЛНАТА СРЕДА

Целта на Зелена книга за Европейска стратегия относно пластмасовите отпадъци в околната среда е да стартира обсъждане на широка основа за възможните отговори на свързаните с пластмасовите отпадъци предизвикателства пред обществената политика.

Последващите действия във връзка със Зелената книга ще бъдат неразделна част от по- широкия преглед на законодателство в областта на отпадъците, който ще бъде завършен през 2014 год. и по-конкретно на съществуващите цели за оползотворяване и депониране на отпадъци, както оценката на петте директиви, които обхващат различни потоци от отпадъци.

Зелената книга представя както резултатите от редица изследвания относно пластмасовата индустрия и отпадъците от пластмаса, така и вредите, които се нанасят от пластмасовите отпадъци на околната среда, особено на морската среда и на водните организми, и потенциалните заплахи за човешкото

здраве от химическите добавки в тези отпадъци, които могат да мигрират в околната среда, макар и в малки количества.

Разглеждат се варианти на политиката относно пластмасови отпадъци, като например предотвратяване на образуването чрез изисквания към създаването на пластмасови продукти, преразглеждане на целите за пластмасови опаковки, забрана на депонирането на пластмасови отпадъци, въвеждане на системи за депозит на PET бутилки, въвеждане на икономически инструменти, които да стимулират рециклирането пред оползотворяването на енергия чрез изгаряне и намаляването на употребата на еднократни или с малотрайна употреба евтини или безплатни продукти, като например, детски играчки, найлонови торбички и други.

1.6. Отпадъци в обхвата на програмата.

Програмата включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на РДО, съответно на ЗУО:

- битови отпадъци;
- зелени и биоразградими отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- утайки от пречиствателна станция за отпадни води /ПСОВ/;
- опасни отпадъци.

1.7. Обща характеристика на Община Ардино.

Община Ардино е създадена като административно-териториална единица през 1999 г. с Указ № 1 от 05.01.1999 г. на Президента на Република България.

1.7.1. Географски и природни характеристики.

Географско разположение, граници и обща площ

Община Ардино е разположена на границата между Западните и Източните Родопи. Заема югозападната част на област Кърджали с 338,8 км^2 площ с 40 кметства и 52 населени места, с надморска височина 340 м при устието на р. Арда при вливането й в язовир Кърджали и 1240,5 м на връх „Алада“. Граничи с общините Кърджали, Черноочене, Джебел от област Кърджали и Неделино, Мадан, Баните от област Смолян.

Административен, стопански и културен център на общината е град Ардино, който отстои на 34 км от областния център град Кърджали.

Релеф

Територията на община Ардино се отличава с ясно изразен планински релеф, силно разчленен от река Арда и нейните притоци, между които се издигат планински ридове и възвишения със стръмни склонове. Най високата точка е връх „Алада“ (1240,5 м.)

Полезни изкопаеми

На територията на община Ардино са установени запаси от оловно-цинкови руди, полиметални руди и неголеми количества нерудни полезни изкопаеми. Находища на полезни изкопаеми има в землищата на селата Ленище (азбест, фелдшпат и пегматити за обогатяване), Чубрика (азбест и вермикулит), Жълтуша (манган), Голобрад (туфи), Светулка (бентонит), Еньовче(оловно-цинкови руди) и др.

Климат

Територията на община Ардино се характеризира с континентално-средиземноморски климат, модифициран от особеностите на планински релеф. Климатът се отличава с мека и влажна зима , горещо и сухо лято. Зимният максимум на валежите се свързва с активността на средиземноморските циклони през студеното полугодие. През зимата нерядко от север и североизток нахлуват по студени въздушни маси, причиняващи резки, но краткотрайни застудявания. В по-ниските места средногодишната температура на въздуха е около 11°C, а в по-високите места около и под 8°C. Средномесечната температура през месец януари е положителна (1°C), а през юли достига (23°C). Годишното количество на валежите е около 900 мм. Най-големи са валежите през зимата (270 mm), а най-малка през лятото (190 mm). Годишната температурна амплитуда е средно 3 500 градуса, което благоприятства отглеждането на средно топлолюбиви и топлолюбиви земеделски култури.

Води и водни ресурси

Общината се отличава със значителни водни ресурси. Главна отводнителна артерия е река Арда. Нейното поречие се включва в Източнобеломорския отточен район за басейново управление на водите в България. Поречията на река „Арда“ формира около 4 млрд. м^3 води или 10% от водните ресурси на България. Със сезонно пълноводие са притоците на р. Арда, р. Ардинска, р. Бялизворска, р. Оваджик и р. Давидковска. Към водните ресурси на общината може да се отнесат и близо 70 микроязовира и водоеми на територията на общината, собственост на „ЗЕМИНВЕСТ“ към МЗХ.

Почвени ресурси

В почвено отношение общината принадлежи към Южнобългарската ксеротермална област. Преобладават канелените, кафявите горски, алувиалните и делувиални почви. Като цяло почвите имат относително нисък агроекологиченпотенциал.

1.7.2. Демографски характеристики.

Населението на Община Ардино, по данни от ГД „ГРАО“ към 15.09.2018 г. наброява 31 743 души по постоянен адрес.

Общината е съставена от 52 населени места. Най-голяма концентрация на населението има в град Ардино 10 245души.

Табл. 1.1. Население по постоянен адрес в Община Ардино

№	Населено място	Брой жители
1	с. Аврамово	6
2	с. Ахрянско	123
3	с. Башево	723
4	с. Бистроглед	205
5	с. Богатино	630
6	с. Боровица	785
7	с. Брезен	774
8	с. Бял извор	2526
9	с. Главник	93
10	с. Голобрад	341
11	с. Горно Прахово	1892
12	с. Гърбище	802
13	с. Дедино	210
14	с. Дойранци	9
15	с. Долно Прахово	418
16	с. Дядовци	255
17	с. Еньовче	177
18	с. Жълтуша	1018
19	с. Искра	214
20	с. Китница	242
21	с. Кроячево	326
22	с. Латинка	54
23	с. Левци	243
24	с. Ленище	709
25	с. Любино	124
26	с. Мак	67
27	с. Млечино	1232
28	с. Мусево	41
29	с.Падина	883
30	с. Паспал	11
31	с. Песнопой	23
32	с. Правдолюб	433
33	с. Рибарци	107
34	с. Родопско	111
35	с.Русалско	90
36	с. Светулка	830
37	С. Седларци	103
38	с. Синчец	470
39	с. Сполука	85
40	с. Сръчско	180
41	с. Стар читак	79
42	с. Стояново	12
43	с. Сухово	196
44	с. Теменуга	315
45	с. Търна	239
46	с. Търнословка	324

47	с. Хромица	432
48	с. Червена скала	280
49	с. Чернигово	458
50	с. Чубрика	570
51	с. Ябълковец	1028

Източник: ГД „ГРАО“, към 15.09.2018 г.

Земеделие и животновъдство

Водещият селскостопански отрасъл в общината беше растениевъдството с монокултурното отглеждане тютюна. Днес то е с много нисък относителен дял. През последните години се търсят възможности за отглеждане на нови алтернативни култури.Пример за това са отглеждането на разсад за лавандула. Водещо за Общината е картофопроизводството. Зеленчукопроизводството е ориентирано към задоволяване на личните нужди на, но има потенциал за развитието му, като се има в предвид търсенето на екологично чисти зеленчуци. Животновъдството е концентрирано в частните стопанства и обхваща предимно селата Боровица, Ленище, Русалско, Любино, Мак, Кроячево, Бял извор, Гърбище, Дядовци и др.

Туризъм

Туристическата дейност в Община Ардино се организира в съответствие с изискванията на Закона за културното наследство, ЗУТ, ЗМСМА и другата законова и подзаконова уредба. За целта с Решение на Общински съвет - Ардино № 313 от 27.09.2017 г. е одобрена Стратегия за опазване на културното наследство в община Ардино за периода 2017-2021 г.

С Решение № 274 от 27.06.2017 г. на Общински съвет - Ардино е приета Програма за развитие на туризма на територията на Община Ардино 2017-2020 г.

Обектите на културното наследство съгласно чл. 6 от ЗКН отразени в регистъра на Националния институт за недвижимото културно наследство в общината са:

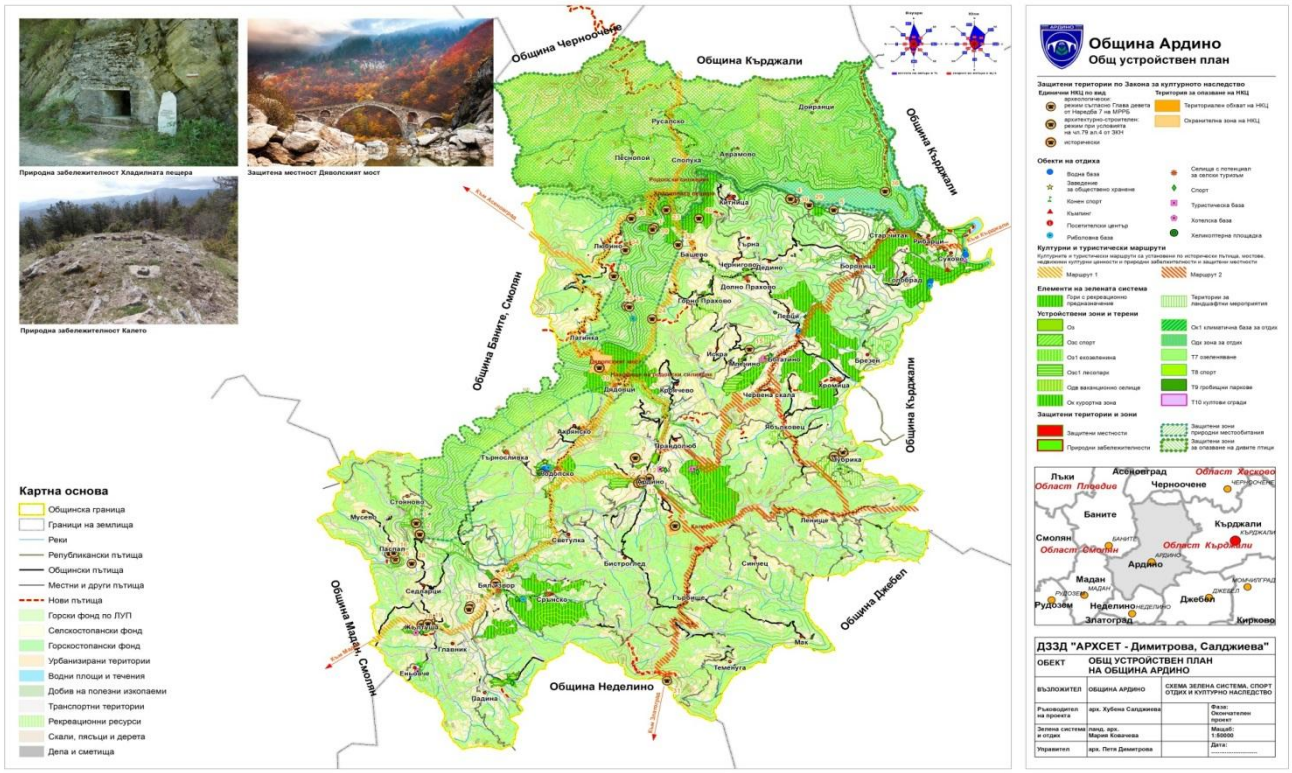
1. „Дяволският мост“ на река Арда със Заповед № РД-552 от 07.05.2003 г. на МОСВ е обявен за историческо място и е в защитена местност. Със Заповед № РД9Р-0011 от 25.11.2011 г. на МК е археологическа национална културна ценност с категория ,,национално значение„;
2. Тракийско светилище ,,Орлови скали„ - светилището е обявено за историческо място и в природна забележителност със Заповед № 345 от 17.05.1979 г. КОПС. Със Заповед РД 9Р-0010 от 25.07.2011 г. на МК е обявен в археологическа НКЦ с категория ,,национално значение„;
3. Късноантична средновековна крепост при с. Боровица, ДВ бр. 67 от 1968 г. културна ценност с ,,национално значение„;
4. Късноантичен и средновековен некролог в махала ,,Стар читак„ с. Сухово. Притежава статут на недвижима културна ценност;
5. Връх ,,Алада„ - 1240,5 м. Обектът е вписан в списъка на НИНКН със статут на недвижима културна ценност;

6. Стоянов мост р. Арда в с. Стояново. Обектът е в списъка на НИПК (писмо № 630 от 27.02.1982 г.) като недвижима културна ценност;
7. Надгробна могила в с. Млечино с писмо № 1048 от 05.07.1998 г. на НИПК е обявена за недвижима културна ценност;
8. Средновековна крепост в местността „Асара„ с.Башево със Заповед № РД9Р– 8 от 07.05.2015 г. на МК е обявена с категория „местно значение„;
9. Хаджисюлеймановите къщи в град Ардино;
10. Комплекс с града на Исторически музей–Ардино и Барутчийница към старата казарма на град Ардино;
11. Делихасановата къща в с. Жълтуша;
12. Къщата на Шакир Мехмедов Адилов в с. Жълтуша;
13. Светилище от късно–халколитната епоха, м. „Адата„ в с. Паспал;
14. Къщата на Кадир Хаджи Кадиров в с. Жълтуша;
15. Къщата на Мюмюн Мехмедов Ахмедов в махала „Търново„ с. Чубрика;
16. Къщата на Хикмет Алиев Ахмедов в махала „Търново„ с. Чубрика;
17. Воденица на река Арда;
18. Късносредновековен мост в язовир Кърджали;

Биологично разнообразие и защитени територии

Съгласно Закона за защитените територии ДВ. бр. 62 от 31.07.2007 г. на територията на община Ардино са регистрирани:

1. Защитена местност „Дяволски мост„ със Заповед № РД 552 от 07.05.2003 г. на МОСВ. Обхваща 2 хектара в непосредствена близост до мостовото съоръжение.
2. Находище на Родопски силивряк (Haberlea rhodopensis) - Балкански ендемит и реликт, намираща се на Десния бряг на р. Арда.
3. Историческо място на крепостта „Калето„ - обявен за природна забележителност със Заповед РД-550/07.05.2003 г. на МОСВ (6,5 хектара).
4. Природна забележителност „Хладилна пещера„ в с. Любино, устието на река Давидковска, приток на река Арда. Карстово образование с постоянно ниска температура.
5. Природна забележителност „Находище на родопски силивряк„ в с. Любино местността „Гуйлич„ 0,1 хектара с Заповед № 715 от 12.06.1979 г. на КОПС.
6. Природна забележителност „ Находище на родопски силивряк в с.Дядовци„ 0,1 хектар с Заповед № 531 от 25.09.19978 г. на КОПС.
7. Курортен комплекс „Белите брези„ - гр. Ардино. Намира се 5 км от град Ардино, 3680 дка брезов резерват, с Указ от 1967 г. на МЗ е обявен за курорт с местно значение. Това е единственото находище на бяла бреза в Родопите. Курортния комплекс разполага с 14 почивни станции и хижи.

1.7.3. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията.

Енергийна мрежа и системи

Източник на електроенергия за община Ардино е общата електроенергийна система на страната. Съоръженията към нея се стопанисват и поддържат от Електроразпределителните дружества ЕВН България, Електроразпределение ЕАД - гр. Пловдив, КЕЦ-Кърджали, а съоръженията на подстанция ,,Ардино,, и трасетата на електропровода 110 КW от Енергиен системен оператор ,,НЕК ЕАД,, Електропреносен район - Пловдив. Всички селища в общината са **електрифицирани.** Общото състояние на енергийните мрежи и системи на територията на Община Ардино е добро.

Водоснабдителна мрежа и канализационна мрежа

Оператор на територията на Община Ардино е ,,ВИК,, ООД Кърджали. Преобладаващата част от действащите водоснабдителни активи (водовземни съоръжения, водопроводна мрежа, помпи, водомери и други) са въведени в експлоатация преди 1980 г., чийто срок на годност е изтекъл. Населението ползващо водоснабдителните услуги от ,,ВИК,, ООД Кърджали, клон Ардино е 8 638 души от общия брой 12 400 души. Съществуват и населени места, които не се обслужват от ,,ВИК,, ООД Кърджали. Налице е режимно подаване на вода в района на селата Долно Прахово, Горно Прахово, Чернигово, Търна, Дедино и Боровица. Наложително е в тази връзка да има допълнително водоснабдяване на населените места, където има недостиг на вода, както реконструкция на съществуващата ВИК система.

Канализационна инфраструктура

Канализационна мрежа на територията на Община Ардино е изградена в град Ардино, с. Бял извор, с. Жълтуша и частично в с. Падина, с. Млечино и с. Горно Прахово. Няма изградени ПСОВ. В тази връзка е необходимо да се изградят нови колектори в град Ардино с ПСОВ, както и в по-големите населени места. Общината има изготвени инвестиционни проекти за град Ардино, с. Бял извор, с. Жълтуша и с. Падина за привеждане на канализационната мрежа в съответствие с изискванията.

Транспортна мрежа и достъпност

Съществуващите пътища на територията на Община Ардино са предимно трети и четвърти клас.Общата дължина на пътната мрежа в общината е около 400 км и едва 91,4 км са Републикански и то единствено третокласни пътища. Основната пътна артерия за общината, която осигурява връзки с Републиканската пътна мрежа е третокласния път-867 Кърджали-Ардино-Смолян. Пътищата Стоянов мост-Баните, Бял извор-Неделино-Златоград и Ардино-Синчец-Джебел-ГКПП,,Маказа,, имат определено значение за свързаността на територията на Община Ардино със съседните територии от област Смолян и област Кърджали.

1.7.4. Екологично състояние и рискове.

Територията на община Ардино се характеризира с добри показатели по отношение състоянието на околната среда. Едно от предимствата на общината е чистата природа, което е предпоставка за производствени и селскостопански дейности в екологично запазена среда. На територията на общината няма контролни пунктове и система за измерване състоянието на компонентите на околната среда - въздух, води, почви, шум и др., което не дава пълна и регулярна представа за състоянието на околната среда. Състоянието на околната среда в Община Ардино е пряко свързано с използването на ресурсите й, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по определени компоненти на средата и фактори в съответствие с поредицата от специализирани закони за управление на околната среда, приети през последните години за сближаване със законодателството на ЕС.

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава от Регионална лаборатория, която извършва периодичен емисионен контрол. В общината няма пунктове за постоянен мониторинг на атмосферните замърсители. Наблюдаваните показатели за качеството на атмосферния въздух са: серен диоксид, азотен диоксид, азотен оксид, озон, въглероден оксид, оловни

аерозоли, общ прах и сероводород, амоняк, метанови въглеводороди, неметанови въглеводороди.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл. 30, ал. 1 от Наредба № 7 на Министерство на околната среда и водите /МОСВ/) Община Ардино попада в "райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове."

Наблюдава се тенденция към увеличаване на емисиите на вредни вещества и замърсяването от транспорта. Разрастването на автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства, представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологичните характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони.

За запазване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нови енергийни източници за промишлеността, обществения сектор и бита.

КАЧЕСТВО НА ВОДИТЕ

През община Ардино преминава река Арда и нейните притоци, които се вливат в язовир Кърджали. Всички те са приемник на битови отпадни води от съответните населени места, поради липсата на пречиствателни станции за битови отпадни води.

Източници на замърсяване на реките се явяват главно битовите отпадни води. На територията на община Ардино няма изградени ПСОВ.

ПОЧВИ

Състоянието на почвите в община Ардино е сравнително добро. Поради планинския терен на места се наблюдават ерозирали почви, но те не са в големи размери, тъй като собствениците полагат постоянни грижи за имотите си. Замърсени почви с тежки метали, заблатени, вкиселени и засолени, също не се наблюдават.

ШУМ

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението. Община Ардино не е подложена на голям шум и няма установено наднормено излъчване в околната среда. Потенциални шумови замърсители са основно МПС.

Основният шум в община Ардино е причинен от транспорта. Автотранспортният шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелентно разположение на пътя и характера на терена встрани от него.

Шумът от битов характер е създаден предимно от строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, събиране на сметта, игри на деца (в училища и детски градини), разговори, викове и други.

Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града, е шумът, излъчван от увеселителни заведения, различни сервизи и авторемонтни работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради.

Поради липса на големи заводи, промишлени предприятия, летища и други обекти, които биха издавали шум над нормата, не са установени неблагоприятни шумови условия. Към настоящия момент в община Ардино не е правен анализ на звуковото налягане, но може да се твърди, че не се надвишават допустимите норми.

РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

В община Ардино няма източници на радиационно замърсяване и източници на йонизиращи лъчения. Естественият радиационен фон е с много по-ниски стойности от средните за страната. Радиационната обстановка в общината се следи от структури на ПБЗН. Необходимо е два пъти дневно да се измерва бета и гама лъчение, отчитани в Р/час. Нормалният гама-фон за България е около 0,030 мР/ч. Към момента няма данни за нейонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ

Сериозни замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, не се наблюдават на територията на община Ардино, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината. Община Ардино има разработена програма за управление на отпадъците и на територията й не са регистрирани значими екологични проблеми или зони с нарушени екологични параметри.

2. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.

2.1. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.

Основният извод от анализа на нормативната уредба на Община Ардино е, че в съответствие с новите изисквания на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, в действащата нормативна уредба следва да се регламентират:

- отговорностите на възложителите по отношение на изготвяне на планове за управление на строителните отпадъци;
- задълженията на Общинската администрация по одобряването на плановете и отчетите във връзка с изпълнение целите, заложени в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали /приета с ПМС № 277 от 5.11.2012 год., обн. ДВ бр. 89 от 13.11.2012 год.

След въвеждане на практика на съответните системи за разделно събиране е необходимо също да се актуализират някои вече регламентирани задължения на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища за изпълнение на новите изисквания за разделно събиране на рециклируеми и биологични отпадъци, дейността на площадките за безвъзмездно приемане и други.

2.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ.

2.2.1 АНАЛИЗ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ.

Твърдите битови отпадъци /ТБО/ се състоят от органични и неорганични съставки. Съотношението на компонентите в състава на отпадъците е променливо и зависи от редица фактори:

- Степен на благоустроеност на населените места;
- Тип на селищната система;
- Климатични условия;
- Стандарт на живот и култура на населението;
- Демографски условия и други.

По смисъла на ЗУО "битови отпадъци" /БО/ са отпадъците, които се образуват от домакинствата и отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство. Подобните отпадъци не изискват специален подход при събиране, транспортиране и третиране. Могат да се изхвърлят в обикновени контейнери, да се събират от колите и персонала без да има специални изисквания. Те се състоят главно от хартия, пластмаси, стъкло, метали хранителни отпадъци, градински отпадъци. Голяма част от този поток може да се рециклира.

Твърдите битови отпадъци - битова и улична смет, опаковъчни материали, кухненски и градински отпадъци, стари мебели и др. са хетерогенен материал с непрекъснато променящи се свойства - химически и фракционен състав, плътност, специфична топлина на изгаряне и др. Съставът и количеството им подлежат на сезонни и регионални изменения. Така количеството на твърдите битови отпадъци расте пропорционално на големината на селището, а влагата зависи от сезона. Най-висока влажност битовите отпадъци имат през летните и есенните месеци, когато е увеличен делът на кухненските отпадъци. През зимните месеци в отпадъците преобладават пръст, пепел и хартия, които са с незначително съдържание на влага.

Табл. 1.2 *Общото годишно количество на битовите отпадъци в Община Ардино*

КОМПОНЕНТ	ОБЩО КОЛИЧЕСТВО (в т./год.)
Хранителни отпадъци	634,76
Хартия и картон	581,76
Пластмаса	564,48
Текстил	140,54
Гума	60,7
Кожа	76,42

Градински	550,66
Дървесни	152,44
Стъкло	223,48
Метали	97,92
Инертни материали	715,4
ИУЕЕО	28,42
Опасни отпадъци	12,68
Общо:	3839,66

Източник: *по данни от Община Ардино*

Количеството, съставът и свойствата на ТБО зависи от редица фактори: култура на жителите, степен на благоустрояване, вид на отопление на сградите, климатични фактори и др. Основен показател при дефиниране на количеството на ТБО е нормата на натрупване, показваща количеството отпадъци, образуващи се от установена разчетна единица (1 човек) за определен период от време (година, денонощие).

Количеството, състава и свойствата на ТБО са показатели, на чиято основа се формира цялостната политика на управление на отпадъците. В "Националния статистически годишник" е отчетена норма на натрупване за обхванатото с дейност "сметосъбиране" население в страната, по около 500 кг./ж./год.

Нормата на натрупване за година за дадена община се определя като се раздели годишното количество генерирани отпадъци за съответна година, превърнато в килограми, на населението за същата година, съгласно данните по НСИ.

МОРФОЛОГИЧЕН СЪСТАВ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ
За населените места на територията на Община Ардино

Морфологична фракция	Маса, кг	% съдържание
Хранителни	5.9	6.01
Хартия и картон	10.1	10.29
Пластмаса	14.7	14.97
Текстил	2.2	2.24
Гума	3.4	3.46
Кожа	2.1	2.14
Градински	29.9	30.45
Стъкло	1.1	1.12
Метали	0.9	0.92
Инертни, включително пепел	20.8	21.18
Опасни	0.5	0.51
Други- неопределими	6.6	6.72
Общо	**98.2**	**100.0**

Табл. 2.1.

Морфологичният състав е основен физичен показател на ТБО и представлява съдържанието на частиците, които ги съставят (хартия, метали, пластмаси, стъкло и др.), изразено в процент от общото им тегло.

МОРФОЛОГИЧЕН СЪСТАВ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ – за град Ардино

Морфологична фракция	Маса, кг	% съдържание
Хранителни	7.0	6.60
Хартия и картон	12.3	11.60
Пластмаса	15.2	14.34
Текстил	3.6	3.40
Гума	1.8	1.70
Кожа	0.5	0.47
Градински	36.6	34.53
Стъкло	2.5	2.36
Метали	0.6	0.57
Инертни, включително пепел	19.3	18.21
Опасни	0.2	0.19
Други- неопределими	6.4	6.04
Общо	**106.0**	**100.0**

Табл. 2.2.

НСОРБ съвместно с МРПБ и МОСВ понастоящем работи за актуализирани данни за морфологичния състав на ТБО в цялата страна.

2.2.2. Отпадъци, подходящи за рециклиране и оползотворяване.

Съгласно чл. 31, ал. 1,2 и 4 от ЗУО, системите за разделно събиране на отпадъци и разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население над 5000 жители. В сила от 01.01.2013 год., ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради са длъжни да събират разделно отпадъците от хартия, картон стъкло, пластмаси и метал и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или организация по оползотворяване.

2.2.3. Биоразградими отпадъци, отпадъци от паркове и зелената система.

Биологичните отпадъци от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно. С Наредба № 8/24.08.2004 год. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване на отпадъци (заменена с Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци) са

въведени изисквания за поетапно намаляване количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Към момента няма изградена система за събиране на зелени, градински и биоразградими отпадъци от домакинствата и инсталация за компостирането им. По проект „Пилотно финансиране на общинска интегрирана система за управлението на отпадъците“ (ПОМИС) „Гърция-България“ 2007-2013 г., общината осигури компостери, които са разположени, както следва:

- град Ардино - 25 бр. компостери от 600 л и 76 бр. от 330 л;
- село Еньовче - 3 бр. компостери от 330 л;
- село Дядовци - 2 бр. компостери от 330 л;
- селоп Падина - 4 бр. компостери от 330 л;
- село Жълтуша - 6 бр. компостери от 330 л;
- село Бистроглед - 2 бр. компостери от 330 л.

2.2.4. Производствени неопасни отпадъци.

„Производствени отпадъци" са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от конто притежателят желае или е длъжен да се освободи. За тяхното отстраняване обикновено се грижат самите предприятия.

Изискванията за управление на производствените отпадъци са регламентирани в Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, приета с ПМС № 53/1999 год. (обн. ДВ бр. 29 от 1999 год.).

На територията на Община Ардино се формират отпадъци типични за производствените предприятия в общината - органични отпадъци от хранително вкусовата промишленост, текстилната промишленост и дърводобива и дървопреработването. Тези отпадъци се смесват с битовите отпадъци и се депонират на регионалното депо.

Основните проблеми при третиране на производствените отпадъци са свързани с:

- липсата на съоръжения за третиране на някои видове отпадъци - напр. третиране на органични отпадъци, което води до смесването им с битовите отпадъци и невъзможност за отчитане на количествата им;
- липса на разделно събиране и оттам невъзможността за рециклиране и оползотворяване и отчитане на количествата;
- депониране на голяма част от производствените отпадъци, което ще доведе до по- бързото изчерпване на капацитета на регионалното депо;
- Проблемите с някои видове отпадъци като черни и цветни метали, хартия, картон, стъкло и някои пластмасови отпадъци са решени до голяма степен - в община Ардино и общините от региона има пунктове за изкупуване на метални и хартиени отпадъци, но общината не получава данни за количествата, което затруднява изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

2.2.5.СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ /СО/.

С Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 277/05.11.2012 год. (обн. ДВ бр. 89/2012 год.) се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на СО;
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Строителните отпадъци се получават вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 на Наредба № 3 за класификация на отпадъците (обн. ДВ бр. 44/2004 год.). Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и други.

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност.

Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за материално оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци, което може да се извърши в сътрудничество с другите общини от региона и частния сектор.

Съгласувано с РИОСВ - Смолян в град Ардино, кв. Любовна чешма, местност „Мектеб янъ„ извън урбанизирана територия съществува временно депо за строителни отпадъци, като количествата им се измерват и се води отчетна книга.

2.2.6. Опасни отпадъци/ОО/

"Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС № 53/1999 год. (обн. ДВ бр. 29 от 1999 год., Уредба № 1 от 09.02.2015 год. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните

заведения (обн. ДВ бр. 13 от 17.02.2015 год.) и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Дейностите по третиране на опасните отпадъци образувани от дейността на предприятията се извършват в съответствие с разрешителните им документи за дейности с отпадъци без да се ползва общинска инфраструктура. Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товаро получателя.

Най-голям дял в общото количество имат отработени моторни и смазочни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак.

На територията на Община Ардино има една площадка за съхранение на негодни за употреба пестициди, които са запечатани в 16 броя Б-Б куба от фирма "Балбок Инженеринг". Кубовете са поставени на специални площадки в село Чубрика. Ежегодно комисия с участието на представители на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“/ГД „ПБЗН"/, Районното полицейско управление /РПУ/ и Общинска администрация извършва проверки за състоянието на кубовете и съставя протокол.

В Община Ардино няма организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, поради това голяма част от тях се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Поради липса на интерес от страна на организациите по оползотворяване все още няма сключени договори за въвеждане на системи за разделно събиране на отработени масла, нефтопродукти и излезли от употреба гуми на територията на общината и домакинствата не могат да се освободят от тези видове отпадъци чрез предаването им за разделно събиране и последваща повторна употреба или оползотворяване. Съответно на територията на община Ардино не са обособени места за събиране на подобни масово разпространени отпадъци, както и утвърден график за кампанийното им събиране.

2.2.7. Утайки от ПСОВ.

На територията на Община Ардино няма изградени ПСОВ към настоящия момент.

2.2.8. Болнични отпадъци/отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци за се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки,

остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и други.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Към момента не функционира система за получаване на данни за болничните отпадъци в Общината.

Опасните отпадъци, които могат да се генерират на територията на общината от (МБАЛ –Ардино) хуманното здравеопазване са от всички лекарски и стоматологични практики за първичната извън - болнична медицинска помощ, но съгласно действащото законодателство данните не се докладват до общината. В съответствие със ЗУО и Наредба № 1 от 09.02.2015 год. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (издадена от Министъра на здравеопазването и Министъра на околната среда и водите, обн. ДВ бр. 13 от 17.02.2015 год.) дейностите по събиране и третиране на медицинските отпадъци са задължение на лицата които ги образуват и по конкретно:

- лечебните заведения по чл. 8, 9 и 10 от Закона за лечебните заведения;
- здравните заведения по чл. 21 от Закона за здравето.

В заключение, относно проблеми по отношение на събирането на данни може да се обобщи, че в Община Ардино е необходимо създаването на система за събиране и обработка на данни от изпълнителите, които имат договори с Общината и предприятията с общинско участие, както и получаването на информация от лица, извършващи събиране на рециклируеми отпадъци на търговска основа и въвеждане на механизми за получаване и оценка на достоверността на отчитаните от организациите по оползотворяване количества. Всичко това ще спомогне за установяване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци.

2.2.9. ЕДРОГАБАРИТНИ ОТПАДЪЦИ.

Специфични мерки за управлението на този вид отпадъци понастоящем не се прилагат. Отпадъците, които не се побират в контейнерите за битовите отпадъци се поставят до тях и се натоварват ръчно от общински работници и извозват до регионалното депо чрез товарна кола с каросерия.

2.3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците.

2.3.1. Събиране и транспортиране на отпадъци.

Екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Ардино, с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и върху околната среда се определят от „Наредба за управление на отпадъците и опазване на околната среда на Община Ардино". С тази Наредба се определят условията и реда за изхвърляне, събиране, включително и разделно, транспортирането и обезвреждането на отпадъците на територията на Община Ардино. В землището на село Светулка, МОСВ по програма „Фар“ на ЕС, започна изграждането на претоварна станция, част от регионалното управление на отпадъците. Общото

количество отпадъци, които ще се събират, съхраняват и претоварват е около 4 000 т. годишно. Технологично функциите на претоварната станция са:

- Обществен събирателен център - да се осигури отделяне от общия поток на отпадъци, на опасните отпадъци генерирани от бита и тяхното временно съхранение, съгласно изискванията на наредбите;
- Да минимизира отпадъците за обезвреждане на депо - да служи като пункт за събиране на рециклируеми отпадъци за повторно използване;
- Да осигурява събирането на обемисти отпадъци от бита, които създадената система за събиране не може физически да поеме като мебели, стари мебели, битова техника и др.;
- Да намали обема на събраното количество битови отпадъци и да намали транспортните разходи за презвозването до РЦУО - Кърджали;
- Да служи като идентифициран център за услугите по отпадъците, който може да се ползва за връзки с обеществеността и информационни кампании.

Към настоящият момент изграждането на претоварната станция в село Светулка с обр. Акт № 10 на МОСВ е преустановено и се очаква решение за продължаване на дейностите по изграждането и въвеждането ѝ в експлоатация.

Система за събиране и транспортиране на твърди битови отпадъци

Община Ардино по стопански начин организира събирането и транспортирането на ТБО до Регионалното депо в с. Вишеград, Община Кърджали.

Организират се следните дейности:

- събиране на ТБО и транспортирането им до регионалното депо;
- извършване на текущ ремонт, подръжка, измиване, дезинфектиране и боядисване на съдовете за ТБО;
- 98% от населението е обхванато от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване;
- 98% са задоволени нуждите от съответните съдове за смет;
- 100% са закрити и ликвидирани селските и кварталните сметища за нерегламентирано изхвърлени отпадъци.

За организиране на тези дейности Община Ардино разполага с 4 броя автомобила, както следва:

1. Мерцедес К 3620 АТ;
2. Мерцедес К 9016 АС;
3. Мицибуши К 8203 АТ;
4. Газ 53 Контейнеровоз К 10 77 АМ.

Общият брой на съдовете за смет на територията на Община Ардино са, както следва:

1. 4 куб. – 53 бр.
2. Тип „Бобър„ – 317 бр.
3. Кофи от 240 л – 300 бр.
4. Кофи от 120 л – 250 бр.

5. Тип „Мева„ –10 бр.

Община Ардино има издаден регистрационен документ с № 11-ДО-243-00 /11.09.2018 г. от РИОСВ – Смолян за събиране и временно съхраняване на смесени битови отпадъци.

Дейности по събиране и транспортиране на ТБО в Община Ардино

Видове съдове за ТБО	**Честота на сметоизвозване за:**		
	град Ардино	с. Бял извор	с. Бистроглед, с. Богатино, с.Брезен, с. Горно Прахово, с. Голобрад, с. Гърбище, с. Долно Прахово с. Чернигово, с. Китница , с. Ленище, с. Млечино, с .Синчец, с. Сухово, с. Чубрика, с. Ябълковец, с. Падина, с. Жълтуша, с. Еньовче, с. Боровица, с. Дядовци, с. Правдолюб, с. Срънско, ТК "Белите брези", с. Търна, с. Червена скала, с. Башево, с. Мусево, с. Стояново, с. Ахрянско, с. Търнословка, с. Родопско, с. Паспал, с. Седларци, с. Кроячево, с. Светулка, с. Рибарци, с. Главник
Кофи тип "Мева" 110 л	Два пъти седмично	Един път седмично	
Кофи пластмасови 120 л и 240 л	Два пъти седмично	Един път седмично	Един път седмично
Контейнери тип "бобър"	Два пъти седмично	Един път седмично	Един път седмично
Контейнери 4 куб. м	Един път седмично	Два пъти месечно – с. Стояново, с. Мусево, с. Паспал, с. Падина, с. Търнословка, с. Бял извор, с. Брезен, с. Горно Прахово, с. Жълтуша, с. Кроячево, с. Дядовци	

Табл. 2.3.

СИСТЕМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Основната концепция на организацията за разделно събиране на отпадъци се състои в това, че всеки отделен продукт се превръща в отпадък, като се смеси в кофата за общо събиране на отпадъци. Разделно събраните хартиени, пластмасови, метални и стъклени опаковки от тези отпадъци вече не са боклук, а търговски продукт - ценна суровина за промишлеността. Изхождайки от актуалната в момента законова рамка, се определя какъв/или

какви именно компоненти от състава на ТБО ще се събират от общия поток генерирани отпадъци. Ефективното разделяне на потока отпадъци е ключът към успешното осъществяване на всяка една програма за разделно събиране на отпадъци, включително отпадъци от опаковки.

Изборът и въвеждането на система за разделно събиране ще подпомогне икономиката чрез спестяване на ценни суровини, материали и ресурси и ще увеличи експлоатационния срок на депата за битови отпадъци.

Въвеждането на устойчива общинска колективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включваща контейнери за разделно събиране с последващо сортиране по видове материали в сепарираща инсталация, и обезпечена със специализирана техника за отпадъци и транспортно обслужваща техника, е един процес, който е икономически приемлив и ще доведе да висока ефективност.

Община Ардино има сключен Договор за сътрудничество от 02.05.2018 г. с „ЕКОСИСТЕМ КООП“ с предмет на дейност организиране на територията на общината система за разделно събиране, транспортиране, временно съхраняване, сортиране, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци от домакинства, търговски, производствени и административни обекти. По предварително съгласувана справка са разпределени общо 10 бр. площадки. В гр. Ардино 6 бр. площадки общо с 12 бр. комплекта от тип „ Бобър“ 1100 л - жълт и зелен и в селата Падина, Жълтуша, Бял извор и Диамандово с по един комплект от тип „ Бобър“ 1100 л - жълт и зелен. В град Ардино е създадена организация за разделно събиране на хартия. Към настоящия момент разделното събиране на хартия се оганизира и по проект „Подкрепа за социално включване на лица от уязвими групи чрез социално предприемачество“, финансиран по ОП „РЧР“, който обхваща селата Ябълковец, Горно Прахово, Млечино и Чубрика.

Системата за разделно събиране на рециклируеми отпадъци включва:

- Контейнери за разделно събиране по видове материали;
- Транспортна техника за обслужване на контейнерите.

За целта предстои изготвяне на „Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Ардино", включваща:

- Конкретен начин на организация на разделното събиране на отпадъци от опаковки;
- Териториален обхват на системата;
- Финансови и юридически аспекти относно осъществяване на разделното събиране и третиране на отпадъци от опаковки;
- Мерки за информиране и привличане на населението за прилагане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Ардино;
- С реализацията на системата се очаква да се постигнат следните резултати;
- По-чисти селища на територията на общината;
- Създаване на предпоставка за намаляване на средствата, заделяни от общинския бюджет за финансиране на дейностите по събиране, извозване и депониране на ТБО чрез намаляване на количествата отпадъци за депониране;
- Подобряване имиджа на общината и нейния европейски вид;

- Достигане на високи нива на събиране;
- Събираемост на всички видове рециклируеми отпадъци;
- Максимално улесняване на гражданите в използването на колективна система за разделно събиране на отпадъци;
- Повишаване на мотивацията на обществеността за участие в системата за разделно събиране;

- Осигуряване на представителни данни за отпадъците, в т.ч. на отпадъците от опаковки;
- Екологосъобразно управление на отпадъците при спазване на действащото екологично законодателство;
- Ограничаване и намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци;
- Недопускане на непосредствен риск за здравето на хората и околната среда.

2.3.2. Предварително третиране на отпадъци.

Съгласно изискване на чл. 38 от Наредба № 6 от 27.08.2013 год. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, отпадъците, които се приемат на депа трябва да бъдат подложени на предварително третиране.

В съответствие с принципа "замърсителят плаща" отговорността за финансирането на предварителното третиране на отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането на предварителното третиране е на общинските администрации, тъй като лицата, които са образували битовите отпадъци (населението) заплащат за целта "такса битови отпадъци", която постъпва в общинските бюджети.

Отговорността за предварителното третиране на строителните и производствените отпадъци е на притежателите им. В съответствие с дефиницията по § 1, т. 25 от Наредба № 6, за да бъде определена една операция с отпадъци като "предварително третиране", тя трябва да отговаря на определени критерии:

- да е физичен, термичен, химичен или биологичен процес, включително сортирането;
- да променя характеристиките на отпадъците с цел:
- да се намали обема им;
- да се намалят опасните им свойства;
- да се улесни по-нататъшното им третиране;
- да се повиши оползотворяемостта им.

Министърът на околната среда и водите е утвърдил със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци, в което са описани методите, които се използват за предварително третиране на отпадъците и степента, до която отпадъците трябва да бъдат предварително третирани. Съгласно Ръководството за предварително третиране преди

депониране на отпадъци в България, сортирането на отпадъци чрез инсталация за сепариране се счита за предварително третиране, ако осигурява:

- Отделяне на необходимите количества оползотворими компоненти, така че да се изпълнят количествените цели за оползотворяване на масово разпространени отпадъци (т.е. изпълняват се изискванията за намаляване на обема на депонираните отпадъци, повишаване на оползотворимостта на добитите материали и улесняване на по-нататъшното третиране на отпадъците);

или:

- Отделяне на опасните отпадъци от общия отпадъчен поток (т.е. изпълнение на изискването за намаляване на опасните свойства на отпадъците).

2.3.3. Депониране. Регионално депо за битови отпадъци.

Депонирането на отпадъци остава основния метод за обезвреждане на отпадъци в страната, региона и в частност на територията на община Ардино. Битовите отпадъци се депонират на регионално депо, класифицирано в клас „Депо за неопасни отпадъци", което се използва от общините Кърджали, Ардино, Джебел, Кирково,Крумовград, Черноочене и Момчилград. Регионалното депо е разположено на територията на 5 км. от град Кърджали в югоизточна посока. Теренът е относително хълмист с наклон в източна посока приблизително 12%, а котите са от 330 до 275 м над морското равнище. На депото се депонират основно битови, СО и производствени неопасни отпадъци, които се уплътняват и се запръстяват с почва или се покриват с инертни материали.

2.4. Анализ на институционния капацитет.

2.4.1. Задължение на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия.

Кметът на Община Ардино организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредбата по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на Общината отговаря за:

- Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- Избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

- Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
- Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

- Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- Изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
- Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци за които не се прилага принципът отговорност на производителя и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
- Почистването от отпадъци на общинските пътища;
- осигуряването на информация на обществеността по т. 1-12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
- поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Контролните функции по дейностите за управление на отпадъците в рамките на общината имат кмета на общината, специалистите от общинската екологична инспекция, а конкретно по населени места - кметовете на населените места.

2.4.2. Предприети действия за съвместно решаване на проблемите по отпадъците с други общини.

По пътя към постигане на екологосъобразното управление на отпадъците, като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, общините от района търсят правилните насоки към постигане на основната цел в устойчивото управление на отпадъците, които ще предотвратят, намалят или ограничат вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В тази връзка следвайки

политиката на МОСВ се предприемат действия за съвместно решаване на проблемите с управлението на отпадъците в Региона.

Предвидено е при експлоатацията на регионалното депо и останалите съоръжения от системата да се осигури равноправно третиране и гарантиране на интересите на всички общини в региона. Общините ще определят съвместно цената за третиране на тон отпадък, която ще е еднаква за всички.

Сред целите, които ще се постигнат с регионалното управление на отпадъците са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на управление на отпадъците;
- Оптимизиране на процесите за управление на отпадъците с оглед намаляване на разходите за услугата за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Постигане на прозрачност и отговорност на процесите на управление на отпадъците;
- Реализирането на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;
- Стимулиране и подпомагане на активността на отделните граждани за участие в процесите за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

2.5. Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

Нерегламентираните сметища на територията на общината са закрити. Въпреки това, следва да се предприемат съответните действия по контрол и превенция за недопускане на нови замърсявания и периодично почистване при поява на нови нерегламентирани сметища.

Общината активно следи за образуването на локални замърсявания на територията й както и за тяхното своевременно отстраняване. На нарушителите се налагат санкции.

2.6. Анализ на организационни схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси.

2.6.1.Анализ на схемите за управление на отпадъците.

Финансирането на управлението на отпадъците в общината се извършва при спазване на общоевропейските принципи „Замърсителят плаща" и „Разширена отговорност на производителя".

В съответствие с принципа "замърсителят плаща" отговорността за финансирането на дейностите с отпадъците се поема от притежателя им или от лицето, което образува отпадъка. За смесените битови отпадъци отговорността за организирането и финансирането е на общинските администрации тъй като в този случай лицата, които са образували отпадъците са населението и

стопанските предприятия и те заплащат такса битови отпадъци, която постъпва в общинските бюджети.

Отчитайки че производителите на продуктите, от които се образуват отпадъци имат на- голяма отговорност за вредните въздействия върху околната среда, които оказва техния продукт е въведен и принципът "разширена отговорност на производителя". В съответствие с него производителите на продукти след употребата, на които се образуват отпадъци трябва да покрият разходите за третирането на отпадъците. По такъв начин производителите са заинтересовани да влагат рециклируеми и по-малко опасни материали, както и да предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване. В България производителите и вносителите на продукти изпълняват този принцип или като сами се ангажират с управлението на отпадъците, образувани от продуктите или като заплащат на организация по оползотворяване за извършването на тези услуги**.**

На територията на общината се предоставят следните услуги по управление на отпадъците:

- Осигуряване на съдове за съхранение на битови отпадъци - контейнери, кофи и други;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Към момента не се извършват услуги по:

- разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни;
- разделно събиране и транспортиране на „зелени" биологични отпадъци;
- разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци;
- разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. рециклируеми отпадъци, пепел и сгурия, текстилни и други потоци битови отпадъци);
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за
- предварително третиране, сортиране/сепариране на оползотворимите битови отпадъци от събраните смесени битови отпадъци преди обезвреждането им;
- разделно събиране, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци (извън отпадъците, за които отговарят организациите по оползотворяване) за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци;
- третиране на утайки от канализацията;
- услуги чрез прилагане на схемата за „Разширена отговорност на производителя" посредством сключване на договори с организации по

оползотворяване, за които не се изисква допълнително финансиране от страна на Общината.

2.6.2. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците.

Таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други за обществени места, обществени заведения, паркове и градини;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране, оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Общинският съвет взема решение за размера на таксата за организирано сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и поддържане на чистота.

Табл. 2.4. ***Приходи от такса битови отпадъци за периода 2015-2018 год.***

ГОДИНА	ТЕКУЩ ПРИХОД В ЛВ.	% НА СЪБИРАЕМОСТ
2015	350 257	100
2016	345 390	98.6
2017	382 392	96
2018	380 000	95

Източник: *по данни от Община Ардино*

Табл. 2.5. ***Разходи за управление на отпадъците, осъществени от Община Ардино за периода 2016-2018 г.***

Година	Количество (в тонове)	Сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО в лв. (разходи)	Отчисления по ЗУО в лв.
2016	2985.77	499 171	41 310
2017	2017.86	344 605	168 162
2018	1957.38	271 574	131 453

Източник: *по данни от Община Ардино*

2.7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

2.7.1. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността.

За повишаване на общественото съзнание по проблемите на управлението на отпадъците Община Ардино редовно информира населението за дейности с широко обществено значение. Използват се разнообразни канали за връзка с обществеността - подаване на информация на сайта на общината, провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва се отделя на работата с подрастващите.

За най-съществените проекти в сферата на управление на отпадъците се провеждат целенасочени мерки за предоставяне на информация за населението чрез организиране на периодични обсъждания на напредъка и представяне на резултатите от изпълнението на проект.

Информацията за вземането на управленски решения и определянето на необходимите и фактически изразходваните средства за управление на отпадъците е достъпна за обществеността. Въпреки това могат да бъдат предприети и допълнителни мерки по отношение привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „Такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства. Периодично се публикуват и тематични статии в общинския вестник ,,Ардински глас“ и поддържаната интернет страница на общината, както и изготвяне и разпространение на дипляни. Общината участва активно и в Националните и Регионалните програми и инициативи, свързани с управлението на отпадъците.

2.7.2. Начини за представяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците.

Информация за услугите свързани с дейностите с отпадъци, които общината предоставя както и цените на тези услуги и съответните задължения на гражданите и фирмите е налична на интернет страницата на общината. Могат да бъдат публикувани допълнителни данни например за:

- график и места за събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки, вкл. данни от кого се извършват дейностите, с адрес, телефон и лицата за контакт;
- график и места за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, зелени и биоотпадъци (след въвеждане на съответните системи на територията на общината);
- списък на организациите по оползотворяване, с които общината има сключен договор;

- реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и други;
- реда и начина за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата (след въвеждане на системата на територията на общината);
- реда и начина за изхвърляне на едрогабаритни отпадъци /СГО/ от домакинствата (след въвеждане на системата на територията на общината);
- списък на местата, в които гражданите могат да предават масово разпространени отпадъци.

2.7.3. Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.

Въпреки, че през последните години са изпълнение редица мероприятия по отношение на повишаване на общественото съзнание досега не е прилаган стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците. Не е разработена специализирана информационна кампания, насочена към гражданите с цел да ги информира относно наличните системи за екологосъобразно събиране и третиране на отпадъци, задълженията и отговорностите на населението, ползите за околната среда от прилагане на отделните мерки и по специално от ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците. Заложените в действащите общински секторни стратегически и планови документи са включени мерки и дейности в тази област, но поради това че главната насоченост на тези документи не е повишаване на общественото съзнание мерките в тях не са достатъчно конкретни и изчерпателни.

2.8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците.

Основни национални документи, регламентиращи събирането и предоставянето на информация за отпадъците, са ЗУО и „Наредба за управление на отпадъците и опазване на околната среда в община Ардино" приета с Решение № 129 /28.06.2016 г. от Общински съвет Ардино.

Много на брой различни институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като все още няма изградена интегрирана информационна система. Местната нормативна уредба по управление на отпадъците осигурява необходимите условия за прилагане на националното законодателство. В тази връзка се предвиждат задължения за различните лица, които имат отговорности в процеса на управление на отпадъците - собствениците или наемателите на търговски обекти (магазини) и заведения за обществено хранене, домсъветите и собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища.

За обезпечаване на прилагането на новоприетото законодателство е необходимо да се идентифицират лицата, които имат задължения и отговорности, като специално внимание следва да се обърне на големите

генератори на отпадъци - търговски обекти, административни сгради, предприятия, които ползват системата за събиране и обезвреждане на битовите отпадъци, строителни дружества и на местата, които се използват или са били използвани за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Ефективното прилагане на законодателството на местно ниво е невъзможно без осигуряване на достатъчен, квалифициран и мотивиран персонал в общинската администрация, подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) и въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни. Този въпрос е разгледан в раздела за повишаване на административния капацитет.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и квалифициран персонал.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по- малките общини. Това налага насърчаване съвместната работа с общините, включени в Регионалното сдружение, с цел изпълнение на техните отговорности и подпомагане усъвършенстването на системите за управление на отпадъците чрез регионалните инициативи и осигуряване на достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

Основната информация за отпадъците в Общината се осигурява от служителите на общинската администрация, на които са възложени функции по управлението на отпадъците.

Основният проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на общината самостоятелно. Това в голяма степен са площадките за предаване на отпадъци, т. нар. „вторични суровини", лицата, които самостоятелно са сключи договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху цялостната информация за отпадъците в общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точното количество. Определенията в законодателството относно образуваните отпадъци са ясно дефинирани и включват всички отпадъци, образувани на територията на общината, независимо от източника им и лицата, които ги събират. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни.

3.SWOT Анализ.

Внимателното разглеждане на вътрешната и външната среда, свързана с Програмата за управление на отпадъците на община Ардино, е важна част от процеса на стратегическо планиране. SWOT анализът е инструмент за мениджмънт и формулиране на стратегия на общината. Той може да помогне да се идентифицират Силните страни, Слабите страни, Възможностите и Заплахите (фактори, причини) на Програмата.

Силните и Слабите страни са вътрешни фактори, които създават или унищожават качество. Те включват: активи, умения или ресурси, които

общината има на разположение, както и тези на потенциалните и парртньори. Те могат да се измерват чрез използване на вътрешно оценяване или сравняване с най-добрите практики - вътрешни или външни за организацията подходи и постижения.

Възможностите и Заплахите са външни фактори, които създават или влияят на качеството. Тях общината не е в състояние да контролира. Те се очертават или от динамиката на индустрията и пазара, или от демографски, икономически, политически, технологични, социални, законодателни и културни фактори.

SWOT анализът предоставя информация, която е полезна за критично сравняване на ресурсите и възможностите на организацията към заобикалящата я среда, в която оперира.

Фиг.3.1. SWOT анализ на дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Ардино

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
• Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на БО за всички населени места в Общината; • Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло; • Изготвени сезонни доклади за морфологичния състав на отпадъците в Общината; • Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси; • Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; • Нормата на натрупване на отпадъци е под средната за Страната; Готовност за изграждане на ПСОВ в град Ардино и село Бял извор, за който има изготвен инвестиционен проект; • Готовност за управление на съоръженията и създаване на организация след въвеждане в експлоатация на претоварната станция в село Светулка	Липса на: • съвременна екологосъобразна компостираща инсталация в региона; • система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране; • информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по УО; • целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и насърчаване на разделното събиране на отпадъци; • специално разработена програма за провеждане на информационни кампании за информиране на обществеността и повишаване на общественото съзнание по въпросите на УО; • Голям дял на инертните отпадъци в направения морфологичен състав на отпадъците, т.е. неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за УО на местно ниво.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
• Използване на ОП и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна	• Средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на

инфраструктура; • Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци; • Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителни отпадъци • Позитивна прогноза на целите на региона за разделно събрани отпадъци и биоразградими отпадъци, в случай на изграждане на компостираща инсталация • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците; • Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците • Подобряване на ефективността на системите за управление на масово разпространени отпадъци с цел осигуряване на висококачествено рециклиране и прилагане на принципа за разширена отговорност на производителя. • Средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците; • Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци; • Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища; • Прогноза за значително увеличаване на количеството на строителните отпадъци.	отпадъците; • Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци; • Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища; • Прогноза за значително увеличаване на количеството на строителните отпадъци.

4. Цели на програма за управление на отпадъците 2018-2020 г.

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата за управление на отпадъците на Община Ардино за периода 2018-2020 год. са направените изводи от прилаганата политика за управление на отпадъците на територията на Общината, препоръките и SWOT анализа, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респ. предвижданията на НПУО 20142020 год. В съответствие с това са идентифицирани основна и четири стратегически цели на ОПУО Ардино.

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на Община Ардино чрез реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Въз основа на това, **Стратегическите цели**, чието постигане през периода на Програмата, ще допринесе за изпълнението на генералната стратегическа цел за ефективно използване на отпадъците като ресурси и намаляване на генерирането и на депонирането им, включват:

- **Стратегическа цел 1 /СЦ 1/:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.
- **Стратегическа цел 2 /СЦ 2/:** Увеличаване на количествата рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.
- **Стратегическа цел 3 /СЦ 3/**: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
- **Стратегическа цел 4 /СЦ 4/:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Следвайки структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020 год. в настоящата Програма са разработени осем подпрограми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на четирите стратегически цели на националния план.

За достигане на набелязаните цели в настоящата Програма са предвидени конкретни мерки, които са описани в отделните подпрограми и обобщени в плановете за действие към тях.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ	ПОДПРОГРАМИ
СЦ1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.	• Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъците
СЦ2: Увеличаване на количествата рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.	• Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло • Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците • Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради • Подпрограма с мерки за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ
СЦ3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна	• Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на

среда.	административния капацитет на общината по управление на отпадъците
СЦ 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.	• Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

5. План за действие с подпрограми и мерки за постигането им.

Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочни и дългосрочни мерки и инвестиции, които Общината следва да предприеме за правилното изграждане и управление на политиката, свързана с отпадъците.

Подпрограмите са съобразени с приоритетните цели заложени в програмата, като включват всички свързани с изпълнението им разходи, мероприятия и дейности, както и отговорните лица за изпълнението им.

Включените мерки и дейности са възможно най-обобщителни с цел да обхванат всички съпътстващи мероприятия, които следва да извърши Общината до приключването на периода на действие на програмата.

В подпрограмите и плановете към тях са включени и обобщени различните законодателни задължения на местната власт, както и конкретните предложения за тяхното изпълнение.

Конкретизирането на сроковете в плановете цели улесняване на местната администрация при изготвянето на годишните мерки, планове, финансови разчети и други дейности във връзка с управлението на отпадъците.

Съобразно принципите и политиките на Община Ардино, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органът, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците в Общината и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

5.1. Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъците.

5.1.1. Въведение и основни положения.

Рамковата директива за отпадъците задължава страните членки да разработят програми за предотвратяване на образуването на отпадъци. За първи път в България такава програма е разработена в рамките на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020 г.

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците, т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва

значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво също са с голямо значение за постигане на изпълнението им.

5.1.2. Място на предотвратяването на образуване на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците.

Според ЗУО "**отпадък**" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи. Съгласно Директива 2008/98/Е0 под **предотвратяване на образуването на отпадъци** трябва да се разбира: "Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането.

5.1.3. Цели на подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Стратегическа цел: Намаляване на вредното действие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им.

Оперативни цели:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.

5.1.4. Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

Изискването за определяне на мерки и дейности за предотвратяване образуването на отпадъци за пръв път се поставя в приетият Закон за управление на отпадъците (ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.), чиито текст пък е транспониран в българското законодателство от европейските директиви. Вследствие на това в разработения План за управление на отпадъците 2014-

2020 г. е разработена и Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, което пък от своя страна задължава и местните власти да разработят подпрограми с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци към общинските програми за управление на отпадъците.

Както по-горе е споменато мерките и дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци са трудно изпълними на местно ниво, поради факта, че Общините нямат правомощия за ограничаване на производители на масово разпространени отпадъци, които са с основен принос към увеличаване количествата на отпадъците, но от своя страна могат да се въведат мерки на местно ниво, които също да окажат влияние върху предотвратяване образуването на отпадъци.

Приложими мерки, които Общината може да приеме **за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци** на територията си са:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба;
- Извършване на анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа, с осигурена приемственост в методологиите. Тези анализи трябва да дадат възможност генерирането на отпадъци да бъде проследено с течение на времето
- Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към:
- Намаляване на образуваните отпадъци;
- Устойчиво потребление;
- Участие в разделното събиране (разделяне при източника);
- Сътрудничество, с други общини и региони в:
- Изграждането на партньорства за повишаване на обществеото съзнание или за провеждане на съвместни мероприятия за предотвратяване на отпадъците;
- Участие в съвместни проекти;
- Насърчаване на домашното компостиране чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.;
- Организиране на информационна кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително:
- проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др.
- разработване на информационна система на екологичните характеристики на продуктите;
- Организиране на дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти.
- Зелени обществени поръчки, чрез които публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл;
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя.

Приложими мерки, които Общината може да приеме **за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци са:**

- Недопускане на локални замърсявания чрез осъществяване на периодичен контрол в населените места;

- Идентифициране на всички стари замърсявания на територията на общината;

- Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци;

- Изготвяне на план за действие, включващ всички засегнати места от стари замърсявания, определяне на финансов ресурс и техника за отстраняване на замърсяванията, финансиране на дейностите по почистване, определяне на длъжностни лица за извършване на контрол, определяне на етапи и срокове на изпълнение;

- Повишаване качеството на услугите, свързани с управлението на отпадъците.

5.1.5. План за действие

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори изпълнениео	Отговорни институции	Срок за реализация
Намаляване на вредното действие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им	**Намаляване на количеството на отпадъци; Намаляване на вредното въздействие на отпадъците.**	Извършване на анализ на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци (институции и офиси) на регулярна основа.	15 000 лв.	Общински бюджет	Извършени на анализи на състава на битовите отпадъци и на други главни източници на отпадъци	Брой извършени анализи	Община Ардино	2018-2020 г.
		Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба	5 000 лв.	Общински бюджет	Повишаване използването на опаковки за многократна употреба	Брой проведени информационни кампании	Община Ардино	2018-2020 г.
		Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани най-вече към: намаляване на образуваните отпадъци, устойчиво потребление и участие в разделното събиране (разделяне при източника)	5 000 лв.	Общински бюджет; ОП „Околна среда 2014-2020"	Успешно проведени информационни кампании	Брой информационни кампании; Брой обхванати жители	Община Ардино; Отдел „Екология "	2018-2020 г.
		Сътрудничество, с други общини и региони в: • изграждането на партньорства за		Общински бюджет; ОП „Околна среда“ 2014-2020 г.	Изградени партньорства и реализирани общи проекти с общини от Региона	Завършени проекти в сътрудничество с други общини	Община Ардино	2018-2020 г.

		повишаване на общественото съзнание или за провеждане на съвместни мероприятия за предотвратяване на отпадъците; • участие в съвместни проекти.						
		Насърчаване на домашното компостиране чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.	3 000 лв.	Общински бюджет	Увеличение на домакинствата, които са предприели мерки за компостиране на своите биоразградими отпадъци	Брой проведени информационни кампании и обучения;	Община Ардино	2018-2020 г.
		• Организиране на информационна кампания за насърчаване потреблението на екологосъобразни продукти включително: • проучвания, идентификация и събиране на достоверна, конкретна и обективна информация за екологични алтернативи на продуктите и др. • разработване на информационна	2 000 лв.	Общински бюджет; Бюджети на организации по оползотворяване	Заварени информационни кампании	Разработена информационна система; Брой продукти въведени в информационната система	Община Ардино; Отдел „Екология"	30.06.2019 г.

		система на екологичните характеристики на продуктите						
		Организиране на дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно с цел създаването на благоприятни пазарни условия за реализацията на екологосъобразни продукти			Проведена поне една дискусия с производители, дистрибутори и търговци на дребно	Процент на обхванатите от целевата група; Брой на идентифицирани те продукти	Община Ардино; Производители дистрибутори и търговци на дребно	30.02.2019 г.
		Насърчаване на провеждането на „зелени" обществени поръчки			Разработена методология и въведени процедури за проследяване на изпълнението	Брой проведени „зелени" обществени поръчки	Община Ардино	2018-2020 г.
		Недопускане на локални замърсявания чрез осъществяване на периодичен контрол в населените места	-		На територията на Общината не са възникнали нови нерегламентирани сметища	Осъществен контрол	Община Ардино; Отдел „Екология„	2018-2020 г.
		Набелязване и мониторинг на райони и/или участъци, които крият риск от замърсяване с отпадъци	-		Намаляване риска от изхвърляне на отпадъци и образуване на замърсявания	Брой набелязани места за мониторинг	Община Ардино; Отдел „Екология"	31.12.2018 г.
		Организиране на работни срещи с кметовета на общини по поречието на река			Намаляване риска от изхвърляне на отпадъци и образуване на		Община Ардино; Отдел „Екология"	30.03.2019 г.

		Арда (Смолян, Рудозем, Мадан, Баните) за предотвратяване замърсяването на река Арда с пластмасови,стъклени и полиетиленови отпадъци			замърсявания			

5.2. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

5.2.1. Въведение и основни положения.

Съгласно ЗУО, са поставени национални цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци както следва:

- до 1 януари 2016 год. - най-малко 25 % от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 год. - най-малко 40 % от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 год. - най-малко 50 % от общото им тегло.

Изпълнението им е възложено на общините, включени в регионите за управление на отпадъците. Целта на тези мерки е да се увеличат количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

Отпадъците от хартия, картон, пластмаса и стъкла следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи. Именно поради това е много важно всяка община да конкретизира и предприеме мерки за непопадането на тези видове отпадъци на Регионалните депа.

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците в колкото може повече направления.

Следващо в подреждането е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

И накрая, на предпоследно място, се нарежда оползотворяване, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и други.

5.2.2. Цели на програмата.

Стратегическата цел на тази подпрограма е увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци.

Оперативната цел поставя конкретни изисквания за достигане на стратегическата цел, а именно: Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло.

Целите на подпрограмата са тези, които определят рамката и насоките за изпълнението й. Те целят улесняване на местната администрация при изпълнението на задълженията й, като поставят ясни и точни правила за това.

5.2.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

Масово разпространени отпадъци

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране**.** Предстои подписването на договори за целта след провеждане на разговори, работна среща и процедури по ЗОП.

С оглед на моментното състояние могат да бъдат дадени следните препоръки за подобрение на системата:

- Сключване на договори с ООп за по-широк спектър от масово разпространени отпадъци и въвеждане на стриктни изисквания за периодично отчитане (напр. тримесечно) на разделно събраните и рециклирани отпадъци от ООп;
- Въвеждане в договорите на ООп на минимални задължения за изпълнението на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване, така че те да са задължени да съберат и оползотворят такъв дял от целите им в национален мащаб съответстващ на дяла на населението на общината спрямо населението на страната;
- Контрол на достоверността на данните предоставени от ООп с цел доказване изпълнението на целите за рециклиране на битови отпадъци;
- При необходимост обявяване на обществени поръчки за избор на изпълнители; и/или вменяване на нови отговорности на съществуващи изпълнители във връзка с изискванията на националното законодателство за разделно събиране на отпадъци и постигане на количествени цели;
- Ежегодно оптимизиране на системата;
- Провеждане на информационни кампании, свързани с разделянето на отпадъците;
- Ежегодно разглеждане и при необходимост актуализиране на местната нормативна уредба с по-подробни изисквания към физическите и юридическите лица за разделно събиране на масово разпространените отпадъци и други рециклируеми материали;
- Установяване на постоянен диалог и редовни срещи с Организациите по оползотворяване, действащи на територията на общината;
- Постепенно увеличаване на системата както в града, така и в останалите населени места в общината;
- Пълна координация между Организацията и Общината, което позволява по- ефикасен контрол върху системата;

За увеличаване на количеството рециклирани и оползотворени отпадъци е необходимо да се предприемат мерки и за тяхното насърчаване. Насърчаването трябва да е насочено основно към гражданите на общината, от които произтича по-големия поток на тези отпадъци.

Конкретни мерки за изпълнение на целите могат да бъдат следните дейности:

- Увеличаване на броя на контейнерите за разделно събиране на отпадъците там, където има недостиг и преместване от места, където има ниска използваемост;
- Обвързване използването на системата с такса битови отпадъци на гражданите. Тук при определяне на механизма на изчисляване на таксата могат конкретно да се заложат изисквания за ефективно използване на системата и съответно насърчаване чрез намаляване на таксата;
- Увеличаване на количествата на отпадъците, преминаващи през предварително третиране, преди тяхното депониране;
- Търсене на съдействие от органите на реда за предотвратяване нерегламентираното изнасяне на отпадъци от контейнерите за разделно събиране на отпадъци;
- Стимулиране разделното събиране на отпадъците чрез кампании, насочени към различни групи - деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др. Тук могат да се отделят средства от ТБО и кампаниите да придобият състезателен характер, чрез който да се включат повече групи хора. Така например могат да се организират различни състезания и игри между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, могат да се организират различни конкурси за рисунки, есета и др. на теми, свързани с разделното събиране на отпадъците и техния принос към околната среда;
- Стимулиране изграждането на леснодостъпни площадки за предаване на отпадъци от страна на гражданите;
- Насърчаване използването на продукти със съответната екомаркировка за рециклиране и/или оползотворяване;
- Извършване на ежеседмичен контрол от страна на служители от общинска администрация за ползване на контейнерите за разделно събиране на отпадъците по предназначение;
- Увеличаване размера на санкциите, заложени в общинската наредба при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци.

5.2.4. План за действие

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратя-ване на риска от депонирането им	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаси и стъкло	Сключване на допълнителни договори с ООп за по-широк спектър от масово разпространени отпадъци. Въвеждане на стриктни изисквания за периодично отчитане на разделно събраните и рециклирани отпадъци от ООп. Въвеждане на минимални задължения за изпълнението на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване			Работеща система за разделно събиране и оползотворяване на най-масово разпространените отпадъци на територията на Общината; Актуална база данни за количеството събрани и рециклирани отпадъци.	Брой сключени нови договори с ООп; Включени задължения за периодично отчитане на дейността на ООп; Събрани и анализирани данни от отчетите на ООп	Община Ардино	31.12.2019 г.
		Провеждане на преговори за сключване на договор с ООп за събиране и оползотворяване на ИУМПС на територията на общината.			Действащ договор с ООп за събиране и оползотворяване на ИУМПС	Сключен договор с ООп	Община Ардино	30.06.2019 г.
		Сключване на договор с ООп за създаване на система за събиране и оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти			Действащ договор с ООп за събиране и оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти	Сключен договор с ООп	Община Ардино	30.06.2019 г.

		Организиране на кампании и конкурси с цел популяризиране и насърчаване на населението към използване на метода на разделното събиране и изхвърляне на отпадъците.	5 000 лв.	Общински бюджет. ОП „Околна среда"	Организирани годишни кампании за разделно събиране на отпадъците	Брой проведени кампании	Община Ардино; ООп	31.12.2019 г.
		Извършване на периодичен контрол от страна на служители на администрацията и кметове на кметства по населени места за използването на съдовете за разделно събиране на отпадъците и спазване на забраната за смесване на отпадъци, превантивни мерки за недопускане образуването на нерегламентирани сметища и/или замърсяване на почистени терени.			Извършен ежемесечен контрол на използването на съдове за разделно събиране на отпадъците.	Брой констативни протоколи	Община Ардино; Отдел„ Екология„ „Екология,	2018-2020 г.
		Упълномощаване на длъжностни лица, приемане на сигнали и упражняване на контрол за предотвратяване на посегателства и кражби на отпадъци от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки			Упълномощени длъжностни лица и въведена процедура за обработка на сигналите	Брой установени нарушения	Община Ардино; Отдел „Екология"	31.12.2019 г.

		Увеличаване размера на санкциите, заложени в общинската наредба при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци			Използване на системата по предназначение	Брой констатирани нарушения	Община Ардино	31.12.2019 г.
		Реализиране на инвестционни проекти и разширяване на дейността по разделно събиране на отпадъци във всички населени места в общината					Община Ардино; Отдел „Екология"	31.12.2019 г

5.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъци.

5.3.1. Въведение и основни положения.

Със ЗУО и Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-20204 са поставени конкретни цели пред общините за намаляване на количествата депонирани биоотпадъци на депата за отпадъци и насочването на потока към други методи за третиране и оползотворяване.

Общата цел е най-късно до 31.12.2020 год. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 % от общото количество на същите отпадъци, като целите се постигат поетапно всяка година.

Законодателството, свързано с биоразградимите отпадъци, разделя процесите, съпътстващи намаляването на депонираните биоотпадъци на два етапа: разделното събиране на биоотпадъците и третирането на отпадъците.

5.3.2. Цели на подпрограмата.

Стратегическа цел: Количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да намалее под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от общината през 2014 г.

Оперативната цел, която подпомага изпълнението на стратегическата цел на подпрограмата е достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци.

5.3.3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки.

В **Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците** са поставени конкретни изисквания за организирането на системи за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е обхващане на почти всички източници на генериране на биоотпадъци, които да се събират и третират отделно от битовите отпадъци, като по този начин се избягва смесването на отпадъците и по- трудното третиране.

Конкретните задължения на местната администрация са организирането на система за разделно събиране и третиране на тези видове отпадъци и изваждането им от системата на смесените битови отпадъци, чрез която да се изпълняват най-малко следните регионални цели:

- до 31.12.2020 год. - не по-малко от 50 % от количеството на биоотпадъците, образувани в региона през 2014 год.;
- до 31.12.2025 год. - не по-малко от 70 % от количеството на биологичните отпадъци, образувани в региона през 2014 год.

В Наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред Министерство на околната среда и водите /МОСВ/ относно изпълнението на целите, както за Общината, така и за конкретния Регион, разпределение на задълженията между Общините, участващи в региона, предприети мерки и дейности за достигане на целите, предоставяне на доказателства за изпълнение и други.

На този етап Общината не е организирала изпълнение на задълженията си по Наредбата, но се предвижда с финансовата помощ на ОПОС 2014-2020, общините от региона да реализират съвместно проект за изготвяне на цялостна система за събиране, транспортиране и компостиране на зелени и биоразградими отпадъци.

Настоящата Програма предвижда поетапно реализиране на следните мерки:

- Организиране на система за разделно събиране на биоотпадъци, включваща закупуване на контейнери за събиране на биоотпадъците при източника на образуване и специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- Провеждане на интензивни разяснителни кампании сред населението за изградената система;
- Изготвяне на графици за периода и честотата на събиране и извозване на биоотпадъците, дезинфекциране и измиване на съдовете, с цел недопускане на разпространение на зарази;
- След въвеждане на системата е необходимо промяна на общинската нормативна уредба със заложени правила, срокове и указания към гражданите относно ползването на системата;

Изготвяне на актуален морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2020 год. с цел определяне на състава и количеството биоразградими отпадъци в потока на смесените битови отпадъци за определяне на постигнатите цели от Общината.Търсене на съдействие от НОСРБ, МРРБ и МОСВ.

В допълнение на общите мерки следва да се предприемат действия за подпомагане възникването и развитието на пазар за компост и най-вече за преодоляването на съществуващите предубеждения относно качеството на произведения компост от разделно събрани отпадъци от бита . За целта се предвижда стриктно спазване на разпоредбите за контрол на производството и проверка на качеството на компоста както и използването му в дейности по поддръжка на зелената система на общината, финансирани от общинския бюджет.

5.3.4. План за действие.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Количеството на депонираните био-разградими битови отпадъци да намалее под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани от общината през 2014 г.	Достигане на целите и изискванията за био-разградими отпадъци	Подготовка на проект за изграждане на компостираща инсталация и система за събиране и транспортиране на зелени и биоразградими отпадъци, съвместно с общините от Региона			Успешно завършена процедура по кандидатстване към ОП „Околна среда 2014-2020"	Одобрен проект за изграждане на компостираща инсталация и система за събиране и транспортиране на зелени и биоразградими отпадъци	Община Ардино Общини-партньори	31.12.2019 г.
		Реализация на проекта на територията на община Ардино в частта изграждане на система за разделно събиране на зелените и биоразградими отпадъци	В рамките на проекта	ОП „Околна среда“ 2014-2020 г. и ПРСР	Функционираща система за разделно събиране на зелените и биоразградими отпадъци	Брой поставени контейнери за разделно събиране	Община Ардино	31.12.2019 г.
		Организиране на интензивни разяснителни кампании сред населението за по-голяма ефективност на изградената система	3 000 лв.	Общински бюджет	Запознаване на местното население с предимствата и ползите от компостиране	Брой проведени информационни кампании; Брой участници;	Община Ардино Отдел „Екология"	31.12.2019 г.
		Промяна на общинската нормативна уредба със заложени правила, срокове и указания към гражданите относно ползването на системата;			Регламентирана и добре функционираща система за събиране на зелени и биоразградими	Нанесени промени и допълнения в общинската нормативна уредба;	Община Ардино	31.12.2019 г.

		Насърчаване на домашното компостиране в жилищните квартали и домакинства, разполагащи с дворни места включително и чрез закупуване и раздаване на компостери.	5 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС	Увеличаване на компостерите за домакинствата	Брой раздадени компостери	Община Ардино	31.12.2019 г.

5.4. Подпрограма с мерки за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.

5.4.1. Въведение и основни положения.

Със ЗУО е въведена национална цел за третиране и оползотворяване на строителни отпадъци, както следва:

• най-късно до 1 януари 2020 год. повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци в количество, не по-малко от 70 % от общото им тегло, от което се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

Целта трябва да се постигне поетапно, като в подзаконовата нормативна уредба са указани, както сроковете, така и конкретните изисквания и проценти за всеки конкретен материал.

Задълженията към местната администрация са събиране и третиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата.

За изпълнение на целите Възложителите на строително-монтажни работи са длъжни да изготвят и представят за одобрение в Общинската администрация планове за управление на строителните отпадъци по време на извършването на процесите на строителство, както и след това.

5.4.2. Цели на подпрограмата.

Стратегическа цел: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативна цел: достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

5.4.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.

В законодателството няма поставени конкретни изисквания за изграждане от страна на Общината на площадки за третиране на тези отпадъци, но същевременно с това изискванията за третирането им са такива, че ако няма наличието на изградени площадки от частни лица, които и Общината да ползва, то тя, за да изпълни задълженията си, е длъжна да изгради своя собствена и/или да привлече инвестиции на територията си за изграждането й.

На територията на Община Ардино има площадка за събиране и временно съхраняване на следните по вид отпадъци – бетон, тухли, керемиди, плочи и керамични изделия, (с кодове 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03 и 17 01 07) до предаването им за оползотворяване, подготовка за повторна употреба , като за

тази площадка Община Ардино има издаден регистрационен документ с № 11-РД-328-00/01.12.2017 г. от РИОСВ – Смолян.

Общините, като институции работещи с публични средства по различни оперативни програми, са задължени при строителство да спазват изискванията за влагане на рециклирани строителни материали, както следва:

Табл. 5.1. Изисквания за влагане на рециклирни строителни материали

Вид строителна дейност	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Строителство на сгради, финансирани с публични средства	1,5%	1,5%	1,5%	2%
Строителство на пътища с публични средства	8,0%	8,0%	10%	10%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	5%	6%	7%	8%
Оползотворяване на СО в обратни насипи	11%	11%	11%	12%

Източник: по данни от Община Ардино

Влагането на рециклирани строителни материали в строежите също е нещо ново в българското законодателство, постигането на което е отново изключително трудно, тъй като почти липсват фирми и/или предприятия, които преработват и продават рециклирани строителни отпадъци.

5.4.4. План за действие.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонира-нето им	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Определяне на правила и изисквания за включване на рециклирани строителни материали в обществените поръчки за избор на изпълнител на СМР.			Прилагане на критериите за избор на изпълнители на строежи финансирани с общински средства при спазване на новите изисквания	Брой проведени обществени поръчки с новите критерии спрямо общия брой	Община Ардино	31.12.2019г.
		Контрол по спазване на законодателството по управление на строителните отпадъци (състав, количество, изпълнение на целите от отделните възложители, спазване на ново въведените процедури и др.).			Упълномощени длъжностни лица и провеждане на контрол за спазване на плановете за управление на отпадъците и одобрените инвестиционните проекти	Брой на одобрените планове за управление на строителни отпадъци спрямо броя на издадените разрешения за строеж	Община Ардино	2017-2020г.
		Водене на отчетност за количествата на предадени и оползотворени строителни отпадъци и за вложените рециклирани материали в строителството.			Отчетност и контрол върху строителните отпадъци	Брой отчети за образувани и третирани строителни отпадъци	Община Ардино	2018-2020г.

5.5. Подпрограма с мерки за подобряване на утайките от ПСОВ.

5.5.1. Цели на подпрограмата.

Стратегическа цел: увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.

Оперативни цели: ефективно и екологосъобразно управление на утайките от ПСОВ; ограничаване на количеството на генерираните отпадъци и увеличаване дела на оползотворените.

5.5.2. Анализ и описание на съществуващото състояние.

Към настоящия момент Община Ардино изготвя инвестиционен проект за изграждане на ПСОВ в град Ардино. Предстои внасянето му в ПУДООС-МОСВ.

5.5.3. План за действие.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/ дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Увеличаване На количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на риска за околната среда.	Ефективно и екологосъобразно управление на утайките от ПСОВ; Ограничаване на количеството на генерираните отпадъци и увеличаване дела на оползотворените	Проучване и анализ на възможностите за използване на утайките за производство на компост			Идентифицирани възможности за използване на утайките		Община Ардино	31.12.2019 г.
		Изготвяне на регистър на терените, подлежащи на рекултивация и изготвяне на експлоатационен план за използване на утайките върху тях			Актуален регистър на терените, подлежащи на рекултивация;		Община Ардино	31.12.2019 г.

5.6. Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците.

5.6.1. Въведение и основно положение.

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията и, но се управляват от други лица. Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Едновременно с информационното осигуряване е важно Общината да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

5.6.2. Цели на подпрограмата.

Стратегическата цел: управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативните цели за постигането й са подобряване качеството на информацията, административния капацитет и местната нормативна уредба за отпадъците, в т. ч. прилагане на принципа „замърсителят плаща".

5.6.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.

Предвид интензивната смяна на законодателството във връзка с промяната на концепцията за третиране на отпадъците в съответствие с европейските изисквания са направени актуализации и на Общинските наредби. Община Ардино има разработена Наредба за управление на отпадъците. Наредбата е инструмент, чрез който на местно ниво се извършва правен контрол върху дейностите по отпадъците.

За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата съобразно изискванията и задълженията на националното законодателство. Необходимо е създаване на ясни правила и задължения между общинските органи, гражданите и фирмите при управлението и ползването на системите за управление на различните потоци отпадъци, както и определяне на наказателната отговорност. Необходими са и мерки за увеличаване на информацията за образуваните отпадъци и прилагане на принципа „замърсителят плаща" и промяна на нормативната уредба относно таксата за битови отпадъци.

Мерки в тази насока са:

- Изготвяне на нова методика за определяне на такса" битови отпадъци" в Общината;
- Определяне на количеството образувани битови отпадъци на база брой и вместимост на контейнерите на дадено лице или ползвател на услугата, заявило същите в Общината и определяне на таксата на база реалната сума за третирането и обезвреждането му;

• Изготвяне на оценка на приложимост на предложените методи в Методиката за определяне на такса „Битови отпадъци";

• Определяне на образуването на „ТБО" на база количество образуван отпадък и прилагането му така, че събраната такса да покрива всички разходи за дейността;

• Актуализиране на Наредбата за местните данъци и такси.

С въвеждане на новите законодателни промени и принципи за управление на отпадъците се налагала преразглеждане и разпределение на административния капацитет в Общината. Необходимо е предприемане на мерки относно:

• Отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управлението на отпадъците;

• Определяне на отговорни лица и структури за изготвяне на програми, проекти, политики и цели по управлението на дейностите с отпадъците;

• Увеличаване на административния капацитет относно извършването на ежедневен контрол върху граждани и фирми при управлението на отпадъците и ефективно прилагане на общинската нормативна уредба;

• Обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността за промените и спазването на нормативната уредба, различните форми и начини на финансиране на проекти, програми, стратегии, обучителни семинари за разработване на политики и системи за отпадъци и др., обучения, свързани с подготовка на проекти, провеждане на процедури за обществени поръчки и др.;

• Определяне на длъжностни лица, отговорни за изготвяне и предоставяне на ежемесечни справки за отпадъците до компетентните органи - Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ и МОСВ;

• Отговорни звена за разработване на системи за мониторинг.

Осигуряването на надеждни данни за образуваните, събраните, предадените за оползотворяване, рециклиране и обезвреждане отпадъци е най-важната основа в изграждане на политика за правилно третиране на отпадъците в Общината. Чрез поддържането на актуални данни за отпадъците могат да се предвиждат и реализират различни концепции, програми и насоки за действие.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме за целта, са:

• Изготвяне и периодично актуализиране на регистър на видовете генерирани отпадъци, начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им;

• Извършване периодично на морфологичен анализ на образуваните отпадъци, чрез който да се следи за вида и състава на отпадъците;

• Осигуряване на обществен достъп на данни за отпадъците в общината;

• Поддържане на регистър на площадките в общината, на които могат да се предават за съхранение, оползотворяване или рециклиране различните потоци отпадъци;

• Обезпечаване на дейността на фирмите, ангажирани с извършването на дейностите по отпадъците;

• Изготвяне на справки и отчети относно процента на обхванато население от системите за разделно събиране на отпадъци, събраното количество от тях, оползотворения отпадък от системата и др.

5.6.4. План за действие.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Управление на отпадъците,	Подобряване качеството на информацията, административния капацитет и	Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения			Упражняване на по-голям контрол при боравене с отпадъците	Брой служители с контролни функции; Брой съставени актове	Община Ардино	31.12.2019 г.
		Извършване на периодични обучения на длъжностните лица, отговорни за дейността, по следните направления: - промените и прилагането на нормативната уредба в областта, - различните форми и начини на финансиране на проекти, програми, стратегии	10 000 лв.	Общински бюджет; ОП„Добро управление"	Подобряване на административния капацитет	Брой проведени обучения; Брой служители преминали обучение	Община Ардино	2018-2020 г.
което гарантира чиста и безопасна околна среда.		Обучителни семинари на длъжностни лица, свързани с подготовка на проекти за управление на отпадъците.	5 000 лв.	Общински бюджет; ОП„Добро управление"	Подобряване на административния капацитет	Брой проведени семинари; Брой служители посетили семинарите	Община Ардино	2018-2020 г.
	местната нормативна уредба за отпадъците, в т. ч. прилагане на принципа „замърсителят плаща"	Изготвяне на регистър на видовете генерирани отпадъци, съдържащ начина на тяхното третиране, източник на образуване и бъдещо планиране за управлението им.			Създадена и ежегодно поддържана база данни за управлението на отпадъците	Брой изготвени регистри	Отдел „Екология"	31.12.2019 г.

		Поддържане на актуални данни за събраните и предадените за оползотворяване количества на биоотпадъци, строителни отпадъци, ИУЕЕО, НУБА, негодните за употреба масла и нефтопродукти			Създадена и ежегодно поддържана база данни за управлението на отпадъците	База данни за УО	Отдел „Екология"	31.12.2019 г.
		Изготвяне на годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците			Прозрачност при управление на отпадъците	Брой изготвени отчети	Отдел „Екология"	2018-2020 г.
		Изготвяне и прилагане на нова методика за определяне на такса "Битови отпадъци" в Общината			Ефективно и коректно определяне на таксата	Актуализирана нормативна уредба	Община Ардино	31.12.2019 г.
		Периодично актуализиране на Наредбата за управление на отпадъците в съответствие с чл. 22 от ЗУО			Законосъобразно управление на отпадъците	Актуализирана наредба за УО	Отдел „Екология"	2018-2020 г.
		Извършване на периодични морфологични анализи чрез които да се следи за вида и състава на отпадъците	10 000 лв.	Общински бюджет	Оценка на постигнатите резултати от системите за разделно събиране на някои видове отпадъци	Брой извършени морфологични анализи	Община Ардино	2018-2020 г.

	Публикуване на „зелен“ телефон и е- майл адрес на който гражданите да подават сигнали за нарушения на нормативните изисквания за отпадъците, както и да дават предложения за подобряване на политиките по управление на отпадъците.						Община Ардино	постоянен
	Поддържане на регистър на площадките за предаване на хартия, картон, пластмаса и стъкло на територията на Община Ардино.						Община Ардино	постоянен

5.7. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.

5.7.1. Въведение и основно положение.

Участието на обществеността е основен фактор при управлението на дейностите по отпадъците. Всички предвидени мерки и цели в настоящата програма и разработените подпрограми към нея са неизпълними без привличане на съдействие от граждани, фирми, организации и др. Именно за това е необходимо изграждане и поддържане на ефективна политика за работа с обществеността. Взаимният обмен на информация между всички страни ще подобри организацията по управлението на отпадъците и ще подпомогне изпълнението на нормативните актове.

5.7.2. Цели на подпрограмата.

Стратегическата цел: превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Оперативната цел: подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управлението на отпадъците.

5.7.3. Анализ и описание на съществуващото състояние.

Общината е наложила през годините няколко кампании, които обхващат тематика за управлението на отпадъците и включват активно участие на населението.

Наложила се през годините инициатива, в която активно се включват гражданите, е националната кампания „Да изчистим България за един ден". Общината и местното население активно участва в подготовката на мероприятието, като се организира безплатно предоставяне на чували и ръкавици, необходими в деня на почистването, както и организация по събирането на събраните отпадъци.

Тези кампании, заедно с годишните пролетни и есенни почиствания в общината, се организират ежегодно и са станали традиция за гражданите, което е положителен показател за усилията, които се полагат, за да се привлече общественото внимание към дейностите по управлението на отпадъците.

Предприетите мерки обаче са недостатъчни предвид все по-нарастващите задължения на общините по третирането на отпадъците. Необходимо е увеличаване на кампаниите, чрез които да се ангажират възможно най-много граждани.

Дейностите по управлението на отпадъците в общината трябва да станат напълно прозрачни, като същевременно с това се дадат и повече възможности на населението за участие в процесите. Необходимо е организиране на ежегодни информационни кампании и/или други дейности, чрез които населението да се запознава със задълженията както към него като генератор на отпадъци, така и към администрацията.

Примерни мерки, които Общината може да предприеме в тази насока, са:

- Поддържане на актуална информация за дейността чрез секцията в сайта на Общината;

- Създаване на лесни и достъпни условия за предложения и участия на обществеността в изграждане на политиката за управление на отпадъци, в изготвяне на нормативни документи, програми, стратегии, насоки и др.;

- Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите - ден на Земята (22 април), Световен ден на околната среда (5 юни), Седмица на мобилността (16-22 септември), кампании за почистване на отпадъци, конкурси, свързани с управлението на отпадъците, разяснителни кампании, празненства, обществени прояви и др.;

- Повишаване на екологичното съзнание чрез обучения и изготвяне на рекламни материали;

- Осигуряване и поддържане на „горещ зелен телефон" за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управлението на отпадъците;

- Повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

5.7.4. План за действие.

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мярка/дейност	Бюджет	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции	Срок за реализация
Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците	Подобряване на информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управлението на отпадъците	Разработване на стратегия за провеждане и организиране провеждането на специализирани информационни кампании по управление на отпадъците и по-конкретно за разделно събиране и предотвратяване на отпадъците.	5 000 лв.	Общински бюджет	Приета и работеща стратегия	Брой реализирани информационни кампании	Община Ардино; ООп	31.12.2019 г.
		Привличане на населението, неправителствените организации и заинтересования бизнес в процесите на вземане на решения, свързани с управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства.			Активно участие на населението; Неправителствените организации и заинтересования бизнес в процесите на вземане на решения, свързани с управление на отпадъците	Брой взети решения след консултации с населението, НПО и бизнес	Община Ардино	2018-2020 г.
		Организиране на различни мероприятия с участието на гражданите (ден на Земята (22 април), Световен ден на околната среда - 5 юни, Седмица на мобилността 1622 септември, кампании за почистване на отпадъци, конкурси, свързани с управлението на отпадъците, разяснителни кампании, празненства, обществени прояви и др.)	10 000 лв.	Общински бюджет	Създадени добри условия за участие на местното население в организирани мероприятия	Брой организирани мероприятия	Община Ардино	2018-2020 г.

		Поддържане на „горещия" зелен телефон за подаване на сигнали, жалби, мнения и предложения, свързани с управление на отпадъците			Участие на гражданите при контрола на дейността по управление на отпадъците	Брой получени сигнали	Община Ардино	31.12.2019 г.

6. Координация с други общински и регионални планове и програми.

За ефективното стратегическото планиране на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася да бъде проследена съвместимостта на целите в отделните програмни документи, за да се избегнат противоречия и несъответствия, които са предпоставка за неефективно изпълнение и непостигане на заложените цели и резултати.

ОПУО е също елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната, поради което при разработването й е проследена взаимовръзката на тази програма с други програмни документи с цел координация и съвместяване и с цел постигане на синергичен ефект от изпълнението им.

При разработване на програмата са взети предвид анализите и предвижданията, заложените цели и предвидените мерки за постигането им в следните стратегически документи в сектор отпадъци:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 год.;
- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци /НППОО/;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 год.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011 -2020 год.,
- Национален план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 год.;
- Актуализиран национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители 2012-2020 год.;
- Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 год.;

Предвидените мерките в отделните подпрограми, заложените срокове, средства и източници на финансиране, отговорни институции в плана за действие са съобразени и синхронизирани и с предвижданията, приоритетите, целите, мерките на следните стратегически документи на регионално и общинско ниво, които са относими и приложими за Община Ардино:

- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 год.;
- Областна стратегия за развитие на Област Кърджали за периода 2014-2020 год.;
- Общински план за развитие на Община Ардино за периода 2014-2020 год.;
- Общинска програма за опазване на околната среда 2016-2020 год.

Заложеният финансов ресурс, необходим за реализиране на програмата, както и възможните източници на финансиране са предвидени с оглед периода на програмиране 2014-2020 год. и възможностите за ползване на средства от европейските структурни и инвестиционни фондове.

При разработването на ОПУО са взети предвид и предшестващите Програма за опазване на околната среда 2011-2015 год. и Програма за управление на дейностите по отпадъци с цел устойчивост, надграждане,

предвидимост и последователност при провеждане на политиката на Общината свързана с околната среда и в частност с отпадъците на територията на Общината.

7. Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на Общинската програма за управление на отпадъците.

7.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от Закон за местното самоуправление и местната администрация /ЗМСМА/, Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането й следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане.

С оглед на действащата административна структура на Община Ардино, наблюдението и изпълнението на ОПУО ще се осъществява от Отдел "Екология и ООС", на който, съгласно действащия Устройствен правилник на общинска администрация на община Ардино, са възложени следните функции свързани с екологията и опазването на околната среда:

- участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на Общината;
- участва в оформянето и подсигуряването на финансовата обезпеченост на екологичните и туристически общински мероприятия и обекти;
- координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, Регионална здравна инспекция /РЗИ/, Държавен ветеринарно-санитарен контрол /ДВСК/, Регионална дирекция национален строителен контрол /РДНСК/, Регионална дирекция на вътрешните работи /РДВР/, както и с:

- неправителствените екологични и природозащитни организации и движения,
- научната общност (висшите училища и университети), частните и държавни фирми,

неправителствените организации и със специалисти в областта на екологията;

- контролира екологичното състояние на Общината;
- въвежда и ръководи ефективна система за управление на отпадъците, чрез интегриран мениджмънт;
- подготвя договорите за дейността по сметопочистването, сметоизвозването, поддържането на депата за твърди отпадъци и осигурява контрол по същата дейност;

- участва в изготвянето на графици за измиване на улици и площади, метене, снегопочистване, сметоизвозване и др., както и контролира тяхното изпълнение;
- упражнява редовен контрол по опазване на чистотата и зелените площи, стопанисване на зелените площи от граждани, физически и юридически лица;
- разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез всички средства за масова информация.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ОПУО и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни - социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на Програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Ардино правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по управление на отпадъците или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретните политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването й и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да обмисли възможността за събиране на качествени

данни за нивото на разбиране и участие на различни групи от населението в изпълнение на включените в програмата мерки. Това може да стане чрез социологически проучвания или анкетни допитвания.
По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на база шестмесечие, след което да се обобщи и анализира за цялата година.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ОПУО, ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, Изпълнителна агенция по околна среда /ИАОС/, РИОСВ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

7.2. Отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е Общинският съвет. Кметът на Общината информира ежегодно Общинския съвет, обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година и копие от отчета се изпраща в РИОСВ – Смолян.

За периодичното отчитане изпълнението на Програмата е предвидено да се изготвя годишен отчет. Годишният отчет ще се изготвя от Отдел " Екология и ООС" до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по- доброто разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците и от широката общественост.

Годишният отчет за изпълнение на ОПУО съдържа информация относно:

- общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Програмата;
- създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на Програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;

- резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година;
- напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- заключение и приложения.

Годишен отчет се публикува на официалната страница на Общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Ардино. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с управлението на отпадъците на територията на общината, са въвлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното й изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

Сайтът на Общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация, относно развитието на общината и дейността на Общинската администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по УО.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за действие към Програмата и Общинския план за развитие /ОПР/ на Община Ардино. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

7.3. Процедура за актуализация на програмата.

Съгласно чл. 52, ал. 3, т. 2 от ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни" фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;

•в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Целесъобразно е, с оглед значението на изпълнението на целите в ОПУО за изпълнение на националните цели, които страната докладва пред ЕК, да се изготви междинна оценка на програмата след изтичане на тригодишен срок от нейното изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели след края на 2018 год. В съответствие с изводите от междинната оценка може да се извърши актуализация на Програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на ОПУО следва процедурата за разработване и одобрение на Програмата. Актуализацията на Програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за ЕО на планове и програми, след което да се одобри от Общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

Настоящата програма за управление на отпадъците е изготвена от работна група, създадена със Заповед № 772/16.10.2018 г. на кмета на община Ардино в състав;

Председател: Неджми Мюмюнходжов - зам. кмет на Община Ардино.
Зам. председател: Наско Кичуков - зам.кмет на Община Ардино.
Секретар: Джанан Исмаил - началник на отдел „ЕООС“ в ОбА-Ардино.
Членове:

1. Сейфи Местанов - началник на отдел „МТД“ в ОбА-Ардино;
2. Инж. Росен Хаджиев - началник на отдел „ АБОбС“ в ОбА-Ардино;
3. Фатме Хаджисаид - гл. счетоводител в ОбА-Ардино;
4. Мехмед Алиев - началник на отдел „ГРАО“ в ОбА-Ардино;
5. Антония Топчиева – гл. спец. в отдел „Инвестиционни проекти”;
6. Сезай Ибрямов – гл. експерт в отдел „Инвестиционни проекти”.

Приета с Решение № .....на Общински съвет - Ардино.